

УИΛЬЯМ ШЕКСПИΡ

ΟΘΈΛΛΟΣ

Уильям Шекспир

Οθέλλος

«Public Domain»

Шекспир У.

Οθέλλος / У. Шекспир — «Public Domain»,

Содержание

ΟΘΕΛΛΟΣ, Ο ΜΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ, ΤΡΑΓΩΔΙΑ. 1	5
ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ	6
ΣΚΗΝΗ Α'	6
ΣΚΗΝΗ Β'	16
ΣΚΗΝΗ Γ'	23
ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ	43
ΣΚΗΝΗ Α'	43
ΣΚΗΝΗ Β'	62
ΣΚΗΝΗ Γ'	63
Κонец ознакомительного фрагмента.	64

William Shakespeare

Οθέλλος / Σαικσπέιρου Τραγωδία Μέρος Β'

ΟΘΕΛΛΟΣ, Ο ΜΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ, ΤΡΑΓΩΔΙΑ. ¹

ΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΟΘΕΛΛΟΣ, ο Μαύρος της Βενετίας.
ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ, πατήρ της Δυσδαιμόνας.
ΚΑΣΙΟΣ, υπασπιστής.
ΙΑΓΟΣ, σημαιοφόρος.
ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ, ευγενής Βενετός.
Ο ΔΟΓΗΣ της Βενετίας.
ΑΡΧΟΝΤΕΣ γερουσιασταί.
ΜΟΝΤΑΝΟΣ, διοικητής της Κύπρου.
ΑΡΧΟΝΤΕΣ Κύπριοι.
ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ, αδελφός του Βραβαντίου.
ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ, συγγενής του Βραβαντίου.
ΝΑΥΤΑΙ.
ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ, υπηρέτης του Οθέλλου.
ΚΗΡΥΞ.
ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ, σύζυγος του Οθέλλου.
ΑΙΜΙΛΙΑ, σύζυγος του Ιάγου.
ΒΙΑΓΚΑ, εταίρα.

**ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ, ΑΡΧΟΝΤΕΣ, ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΙ, ΜΟΥΣΙΚΟΙ,
ΥΠΗΡΕΤΑΙ, ΝΑΥΤΑΙ, Κ.Τ.Λ.**

Η σκηνή κατά μεν την πρώτην πράξιν εν Βενετία, μετέπειτα δ' εν
Κύπρω.

¹ Η τραγωδία του *Οθέλλου*, εδημοσιεύθη το πρώτον κατά το 1622 μ.Χ., αλλά κατά τας εικασίας των νεωτέρων σχολιαστών εγράφη περί το 1602 ή το 1604. Τινές θεωρούσι αυτήν κατά τινα έτη μεταγενεστέραν. Όπως δήποτε εγράφη δέκα τουλάχιστον έτη μετά την τραγωδίαν «του Ρωμαίου και της Ιουλιέτας.» ο εστί κατά την ακμήν της ποιητικής του Σαικσπέιρου ενεργείας. θεωρείται δε δικαίως ως έν των αριστουργημάτων του Άγγλου ποιητού. «Εξ απάντων αυτού των δραμάτων, ως λέγει ο Γερβίνος, ουδέν τοσούτον εξεγείρει το ενδιαφέρον του αναγνώστου ή του θεατού, όσον ο Οθέλλος· τούτο δε, διότι η μεν πλοκή δεν είναι ουδαμώς περιπελεγμένη, η δ' έννοια είναι απλή και η πράξις περιστρέφεται περί έν και μόνον μέγα πάθος, ούτινος την αρχήν, την ανάπτυξιν, και τας περιπετείας ακολουθούμεν άνευ διακοπής, καθ' όλην αυτού την διάρκειαν.» Και ταύτης δε της τραγωδίας η υπόθεσις ελήφθη εξ ιταλικής πηγής, εκ των εκατομύθων, (Hekatomithi) του Giraldi Cinthio. Επειδή δε ουδεμία Αγγλική μετάφρασις του Ιταλού τούτου μυθογράφου περιεσώθη, εικάζεται, ότι ο Σαικσπέιρος ανέγνωσε αυτόν εν πρωτοτύπω. Αλλά και εξ ετέρων τεκμηρίων εξαγάγουσι τινες το συμπέρασμα, ότι κατείχεν ο μέγας δραματουργός την γνώσιν της Ιταλικής.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'

Οδός εν Βενετία

Εισέρχονται ο ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ και ο ΙΑΓΟΣ

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Να μη μου δώκης είδησιν! ² Δεν το 'λεγα ποτέ μου,
εσύ, που είχες πάντοτε πουγγί σου το πουγγί μου,
δεν το 'λεγα ότι εσύ μπορούσες να το ξεύρης!

ΙΑΓΟΣ

Πλην δεν μ' ακούεις. Αν ποτέ μ' επέρασ' απ' τον νουν μου,
να στραβωθώ!

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Και μ' έλεγες ότι του έχεις έχθραν!

² Αι πρώται του Οθέλλου εκδόσεις φέρουσι το πρώτον της τραγωδίας ημιστίχιον ως εξής: «Never tell me.» Εις τας μετά ταύτα εκδόσεις προσετέθη η λέξις Tush, και ούτω τινές των νεωτέρων εκδόσεων φέρουσι: Tush, never tell me. Τούτο ο πρώτος Γάλλος μεταφραστής Letourmeur εξήγησε: ne m' en parlez jammais. Μετ' αυτόν δε ο F.V. Hugo (ως και ο Alfred de Vigny εις την έμμετρον αυτού μετάφρασιν), εξήγησαν κατά τον αυτόν τρόπον το χωρίον τούτο. Ούτω και ο Γερμανός μεταφραστής («Sag' mir nur nichts») και οι Ιταλοί Leonì και Valetta, την αυτήν σημασίαν έδωκαν εις τας πρώτας ταύτας του Ροδερίκου λέξεις. Αλλ' αι τρεις αύται λέξεις επιδέχονται και διάφορον εξήγησιν, παραφραζόμεναι Αγγλιστί ως εξής: «never to have told me.» Τούτο ήθελον εκφράσει οι Γάλλοι γράφοντες parler εν απαρεμφάτω αντί της προστακτικής: Ne m' en parler jammais! όπερ έχει πάντη αλλοίαν έννοιαν του «ne m' en parlez jammais. Εθεώρησα αναγκαίαν την επεξήγησιν ταύτην προς διεκδίκησιν της μεταφράσεώς μου απέναντι των προτιθεμένων να παραβάλωσι αυτήν προς ετέρας μεταφράσεις, όπως πείσω αυτούς, ότι δεν πρόεβην άνευ κόπου και μελέτης εις την εξελληνισιν των δυσκόλων του ποιητού χωρίων. Αλλά δεν επαγγέλομαι, ότι επέτυχον πάντοτε και παντού εις την κατάληψιν αυτών. Η δε δυσκολία περί την μεθερμίνευσιν των τριών τούτων μονοσυλλάβων λέξεων, έστω ελάχιστον δείγμα των δυσκολιών, προς ας ο μεταφραστής έχει να παλαίση, προς δε και δικαιολόγησίς του, αν πού κατεβλήθη υπ' αυτών. Άλλως τε εις την μετάφρασιν των τριών τούτων τραγωδιών η προσπάθειά μου ήτο, να μεταφράσω ακριβώς την έννοιαν του κειμένου, αλλ' αποκαθιστών αυτό καταληπτόν εις τον Έλληνα αναγνώστην. Ίσως δε χάριν του δευτέρου, διεκινδύνευσεν εστίν ότε του πρώτου η επίτευξις. Αλλά περι τούτου άλλοι θα κρίνωσι.

ΙΑΓΟΣ

Κι' αν είπα ψεύμα, πτύσε με· – Επήγαν τρεις τρανοί μας και τον επαράκαλεσαν, και είπαν να με κάμη υπασπιστήν· και μα το Ναι! ηξεύρω πως τ' αξίζω! Κ' εκείνος ούτε πείθεται, ούτε σκοπόν αλλάζει, αλλά τους προφασίζεται το ένα και το άλλο, με ύφος στρατιωτικόν και λόγια φουσκωμένα, και τέλος τους το έκοψε τους καλοθελητάς μου, διότι λέγει, έ κ λ ε ξ α ε γ ώ υ π α σ π ι σ τ ή ν μου! Ποιος είν' αυτός που έκλεξε; Λογαριαστής μεγάλος! Κάποιος Μιχάλης Κάσιος από την Φλωρεντίαν, που δια 'μάτια γυναικός πουλεί και την ψυχήν του! Ένας, που στράτευμα ποτέ 'ς τον πόλεμον δεν είδε, ούτε γνωρίζει τι θα πη παράταξις εις μάχην. Αν ήναι διά γράμματα, κι' αν φθάνουν τα βιβλία, τότε ας κάμωμεν στρατόν από Καλαμαράδες! 'ς τα λόγια είν' η τέχνη του· την πράξιν πού την ήρπε; Και όμως επροτίμησεν εκείνον να εκλέξη, κ' εγώ, που επολέμησα μαζί του τόσα χρόνια και μ' είδε με τα 'μάτια του 'ς την Ρόδον, κ' εις την Κύπρον, κ' εις άλλους τόπους χριστιανών κι' απίστων, εγώ πρέπει ν' ακούω τας διαταγάς του κυρ καταστιχάρη, που 'ξεύρει Δ ο ύ ν αι και Λ α β ε ί ν, διότι αυτός είναι του στρατηγού υπασπιστής, κ' εγώ ... σημαιοφόρος!

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Μα τον Θεόν! καλλίτερα να ήμουν δήμιός του.

ΙΑΓΟΣ

Υπομονή! Αυτό θα 'πη βρωμο-υπηρεσία. Σου γίνονται προβιβασμοί προς χάριν, με συστάσεις, και όχι, καθώς έπρεπε, με το δικαίωμά του κατά σειράν ο δεύτερος ν' ακολουθή τον πρώτον. Κρίνε και μόνος σου λοιπόν εάν αιτίαν έχω τον Μαύρον να τον αγαπώ.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Και πώς δεν τον αφίνεις;

ΙΑΓΟΣ

Ω! έννοια σου. Υπηρετώ, να κάμω τον σκοπόν μου.
Δεν ημπορεί τον κύριον να κάμη ο καθένας,
και ούτε κάθε κύριος δούλους πιστούς να έχη.
Θα ιδής πολλούς, που ταπεινοί και με λαιμόν σκυμμένον
δουλεύουν ημερόνυκτα, και το 'χουν προς τιμήν των
να ζουν 'σάν του κυρίου των τον γάιδαρον, που έχει
όσον δουλεύει άχυρον, κι' άμα γηράση: έξω!
Ξύλον που ήθελαν αυτοί οι τιμημένοι δούλοι!
Άλλους θα ιδής, καμόνονται τον αφοσιωμένον,
πλην την καρδιάν των την κρατούν διά τον εαυτόν των,
κ' ενώ εις τον αυθέντην των πουλούν ψευτολατρείαν,
παχαίνουν εις την ράχην του, κι' αφού καλοχορτάσουν
τον εαυτόν των προσκυνούν. Εκείνοι έχουν γνώσιν,
και απ' αυτούς είμαι κ' εγώ· διότι, κύριέ μου,
να είσαι βέβαιος, καθώς με βλέπεις και σε βλέπω,
πως Ιάγον δεν θα μ' έβλεπες, αν ήμουν ο Οθέλλος.
Εκείνον αν υπηρετώ, υπηρετώ εμένα.
Δεν με κρατούν κοντά 'ς αυτόν ή χρέος ή αγάπη,
πλην μόνον, σου τ' ορκίζομαι, οι μυστικοί σκοποί μου.
Αν ήναι με τους τρόπους μου και με το φέρσιμόν μου
να φανερόνω τα κρυφά που τρέφω 'ς την καρδιάν μου,
τότ' ας την βάλω την καρδιάν 'ς το χέρι μου επάνω
να την τσιμπούν οι κόρακες! Δεν είμ' εκείνος που 'μαι.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Τύχην που έχει ο χειλάς να σου το καταφέρη!

ΙΑΓΟΣ

Εξύπνα τον πατέρα της. Κυνήγησε τον Μαύρον·
φαρμάκευσέ του την χαράν και διαλάλησέ τον!
Φωτιάν να πάρουν κύτταξε οι συγγενείς της νέας.
Αν και το κλίμα όπου ζη ήναι τερπνόν, με μυίγαις

βασάνιζε και κέντα τον! Αν κ' η χαρά του ήναι
χαρά, εσύ προσπάθησε να την ανακατώσης
μ' όσους χωρέσης πειρασμούς, να του την ξεθωρίσης!

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Να! του πατρός της είν' εδώ το σπίτι. Θα φωνάξω.

ΙΑΓΟΣ

Με παραζάλην φώναξε και με φωναίς τρομάρας,
καθώς οπότεν έξαφνα εις της νυκτός τα βάθη
φανή φωτιά εις γειτονιαίς πυκνοκατοικημέναις.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Αι, κυρ Βραβάντιε, αι! αι! Βραβάντιε! Αυθέντα!

ΙΑΓΟΣ

Αι, ξύπνα, κυρ Βραβάντιε! Έχε καλά τον νουν σου
'ς το σπίτι, 'ς ταις σακκούλαις σου, 'ς την κόρην σου. Σε
[κλέπτουν!

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ (ανοίγων το παράθυρον)

Τι είν' αυτός ο τρομερός ο θόρυβος; τι τρέχει;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Κανένας δεν σου έλειψε;

ΙΑΓΟΣ

Είναι κλεισταίς αι θύραις;

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Τι μ' ερωτάτε; διατί;

ΙΑΓΟΣ

Σε έκλεψαν, αυθέντα! 'πάγει η καρδιά σου!
Την 'μισήν ψυχήν σου σού την 'πήραν,
και τώρα, τώρα που λαλώ, ο μαύρος γερο-τράγος
την άσπρην προβατίναν σου την χαίρεται! Ενδύσου,
με σήμαντρα την γειτονιάν που ρουχαλίζει 'ξύπνα!
Κινήσου, 'ξύπνα, πριν παππούν ο διάβολος σε κάμη!
Κινήσου, λέγω.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Άνθρωπε, πού έχεις τα μυαλά σου;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Ω άρχον ευγενέστατε, γνωρίζεις την φωνήν μου;

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Όχι· ποιος είσαι;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Είμ' εγώ, ο Ροδερίκος είμαι,

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Και τι ζητείς; 'ς την θύραν μου, μη τριγυρνάς σου είπα!
Σου είπα πως η κόρη μου δεν είναι δι' εσένα·
και σου το είπα παστρικά! Δαιμονισμένος είσαι,
κι' από το φαγοπότι σου καπνούς γεμάτος ήλθες
με την αναισχυντίαν σου να με ανησυχήσης;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Αυθέντα μου, αυθέντα μου!

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Αλλ' όμως βεβαιώσου
πως τόσοσ είναι ο θυμός κ' η δύναμής μου τόση,
που θα πληρώσης ακριβά αυτό σου...

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Άκουσέ με.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Τι κράξεις ότι μ' έκλεψαν; αυτ' είν' η Βενετία,
δεν είν' αχούρι έρημον το σπίτι μου...

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Αυθέντα,
ήλθα εδώ με καθαράν καρδιάν, διά καλόν σου.

ΙΑΓΟΣ

Είσαι και συ απ' εκείνους, οι οποίοι δεν δουλεύουν ούτε τον Θεόν, αν ήναι ο διάβολος όπου τους το λέγει. Ερχόμεθα να σου κάμωμεν δούλευσιν, και συ μας παίρνεις διά νυκτοκλέπτας. Καλά! Την κόρην σου την χαίρεται έν άλογον αράπικον. Θα έχης εγγονάκια να σου χρεμετίζουν, και θα συμπεθερεύσης με φοράδαις.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Τι βλάσφημος παληάνθρωπος εσύ 'σαι;

ΙΑΓΟΣ

Είμαι ένας οπού έρχεται να σου ειπή, ότι η κόρην σου και ο Μαύρος σου κάμνουν τώρα γάμους και χαραίς.³

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Είσ' ένας αδιάντροπος!

ΙΑΓΟΣ

Είσ' ένας... σενατόρος!

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Θα δώσης λόγον δι' αυτό. Σε 'ξεύρω, Ροδερίκε.

³ Ως προς την συγκάλυψιν ή μετρίασιν των βωμολογιών του Αγγλικού κειμένου, παραπέμπω τον αναγνώστην εις την σημείωσιν (4) της προλαβούσης τραγωδίας.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Εγώ σου αποκρίνομαι, αυθέντα μου, δι' όλα·
πλην δύο λόγια σου ζητώ. Αν ήναι μ' άδειάν σου
και μ' ιδικόν σου θέλημα (καθώς μισοπιστεύω),
που η ωραία κόρη σου edιάλεξε την ώραν
ς' τα βάθη μέσα της νυκτός, με μόνην συνοδείαν
ενός ανθρώπου μισθωτού, ενός κοινού βαρκάρη,
κ' επήγε να παραδοθή 'ς την αγκαλιάν του Μαύρου,
αν είναι με την είδησιν και με το θέλημά σου,
τότ' εφερθήκαμεν κακά και δίκαια θυμόνεις.
Αν όμως δεν το ήξευρες, τότε, συμπάθησέ με,
μας επιπλήττεις άδικα. Μη σου περνά ιδέα
ότι εξέχασα εγώ τι πρέπει και αρμόζει,
κ' ήλθα εδώ να σε γελώ και να σε περιπαίζω.
Η κόρη σου, αν άδειαν δεν έχη απ' εσένα,
το ξαναλέγω, έκαμε παρακοήν μεγάλην,
χρέος και τύχην κ' ευμορφιάν και νουν να θυσιάση
δι' ένα κακορρίζικον τυχοδιώκτην ξένον,
οπού κυλά εδώ κ' εκεί αφότου εγεννήθη.
Αν ήναι 'ς το κρεββάτι της ή μέσα εις το σπίτι,
ας πέση 'ς το κεφάλι μου του Νόμου τιμωρία
διότι σε εγέλασα.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ (προς τους εν τη οικία)

Φέρετε φως αμέσως!
Ευπνήσατε τους δούλους μου! Ανάψατε τα φώτα!
Αυτό εδώ με τ' όνειρον που είδα ομοιάζει
κι' αρχίζει να μου φαίνεται ωσάν αλήθεια. – Φώτα!

(Αποσύρεται)

ΙΑΓΟΣ

Ώρα καλή. Αναχωρώ διότι δεν αρμόζει,
ούτε συμφέρει 'ς τον βαθμόν που έχω, να με φέρουν
κατά του Μαύρου μάρτυρα, ως θα συμβή αν μείνω.
Διότι όσον κι' αν αυτά τον χανδακώσουν τώρα,
δεν ημπορεί χωρίς αυτόν να κάμη η Βενετία.

Θα έχουν την ανάγκη του 'ς τον πόλεμον της Κύπρου, ⁴
κι' ούτ' έχουν άλλον άξιον 'ς τον τόπον του να βάλουν.
Ώστε κ' εγώ, κι' αν τον μισώ καθώς τα κρίματά μου,
αλλ' όμως η περίστασις το θέλει κ' η ανάγκη
κάπως φιλίας πρόσχημα και χρώμα να του δείχνω.
Πλην είναι μόνον πρόσχημα. – Αν θέλης να τον εύρης,
'ς το Ναυαρχείον ⁵ φέρε τους να τον ανακαλύψουν.
Εκεί θα είμαι και εγώ μαζί του. Καλήν νύκτα.

(Απέρχεται)

(Εισέρχεται ο ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ μετά υπηρετών κρατούντων δάδας)

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Αλήθεια ήτον! Έφυγε! Από εδώ και πέρα
πικρή μου είναι η ζωή και καταφρονημένη. —
Ειπέ μου, πού την είδες; πού; – Δυστυχισμένη κόρη! —
Με τον Οθέλλον; – Ω! παιδιά ποιος θέλει ν' αποκτήση; —
Τους είδες; είσαι βέβαιος; ήτον εκείνη λέγεις; —
Ω! με ηπάτησε φρικτά! – Και τι σου είπε; – Φώτα!
Φέρετε φως! Ξυπνήσετε τους συγγενείς μου όλους! —
Ο γάμος τάχα έγεινε, νομίζεις;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Το φοβούμαι.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Πώς να ξεφύγη απ' εδώ! Θεέ, τι προδοσία!
Μη πιστευθήτε 'ς το εξής ταις κόραις σας, πατέρες!
Άλλα οι τρόποι μαρτυρούν, κι' άλλα 'ς τον νουν των έχουν!
Δεν έχει μάγια που πλανούν την παρθενιάν των νέων;

⁴ Οι Τούρκοι κατέκτησαν την Κύπρον από των Βενετών το 1571 μ.Χ, ήτοι 30 περίπου έτη προ της εποχής, καθ' ην ο Σαικοπέιρος έγγραφε τον Οθέλλον. Ώστε κατά την παιδικήν αυτού ηλικίαν ήκουσε βεβαίως ο ποιητής αντηχούσαν εν Αγγλία την φήμην της αλώσεως της χριστιανικής εκείνης νήσου.

⁵ Sagitary Αγγλιστί. Κατά τους σχολιαστάς τούτο ήτο παράρτημα του εν Βενετία ναυστάθμου, χρησιμεύον ως κατάλυμα αξιωματικών. Επί της θύρας δ' αυτού υπήρχε ξόανον τοξότου. Ένθεν η ονομασία του οικοδομήματος. Ίσως το «Ναυαρχείον» ευλόγως θεωρηθή ως ελευθέρα μάλλον της λέξεως μετάφρασις.

ειπέ μου, δεν edιάβασες ποτέ σου περί τούτου;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Και βέβαια, αυθέντα μου.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Πού είν' ο αδελφός μου;
Ξυπνήσετέ τον. — Διατί εσέ να μη την δώσω! —
Εσείς πηγαίνετ' απ' εδώ, οι άλλοι άλλον δρόμον. —
Πού λέγεις θα τους εύρωμεν, εκείνην και τον Μαύρον;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Θα τους ανακαλύψωμεν, νομίζω, εάν θέλεις
με συνοδείαν αρκετήν να με ακολουθήσης.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Οδήγησέ μας. Θα κτυπώ οπού περνώ ταις θύραις·
και να προστάζω ημπορώ, αν το καλέση χρεία,
'ς τα όπλα! Νυκτοφύλακας φωνάξετε να έλθουν.
Εμπρός! Θα σου ανταμειφθούν οι κόποι, Ροδερίκε.

(Εξέρχονται)

ΣΚΗΝΗ Β'

Ετέρα οδός εν Βενετία

Εισέρχονται ο ΟΘΕΛΛΟΣ, ο ΙΑΓΟΣ και υπηρετάι δαδούχοι

ΙΑΓΟΣ

Εάν κ' εσκότωσα πολλούς 'ς την τέχνην του πολέμου,
επάνω 'ς την συνείδησιν τρέχω, να μη κάμω
με προμελέτην φονικόν. Το άδικον δεν θέλω,
και ζημιόνομαι συχνά. Εννηά φοραίς ή δέκα
να του τρυπήσω τα πλευρά με το σπαθί μου ήλθε.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Καλά που δεν το έκαμες.

ΙΑΓΟΣ

Αλλ' εμωρολογούσε,
και τόσα λόγια έλεγε προσβλητικά κι αχρεία
κατά της ευγενείας σου, που μόλις ημπορούσα,
με την ολίγην αρετήν κ' υπομονήν που έχω,
να τον αφίνω να λαλή. Αλλά, παρακαλώ σε,
ο γάμος έγεινε σωστά; Διότι, βεβαιώσου,
τον αγαπούν τον γέροντα, και η φωνή του έχει
και δύναμιν και πέρασιν 'σάν την φωνήν του Δόγη.
Θα σας χωρίση. 'Η αλλιώς είν' άξιος να φέρη
εμπόδια και βάσανα· και το σχοινί του Νόμου
να το τεντώση ημπορεί με την επιρροήν του.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Ας κάμη ό,τι αγαπά. Αι εκδουλεύσεις πώχω
θ' αποστομώσουν ταις φωναίς και τα παράπονά του.

Και δεν ηξεύρουν κάθε τι ακόμη. Όταν μάθω
πως είναι τα καυχήματα τιμή, θα φανερώσω,
ότι μ' εγέννησαν γονείς εις θρόνον καθισμένοι,
κ' η τύχη που απέκτησα εδώ δεν μ' εξιππάζει!
Κι' ας είσαι, Ιάγο, βέβαιος, πως αν δεν αγαπούσα
την Δυσδαιμόναν την γλυκειάν, διά τον κόσμο ολον
ποτέ μου την ελεύθερη και άστεγη ζωήν μου
δεν την επεριόριζα εγώ, να την σκλαβώσω!
Αλλά, τι φώτα είν' αυτά που έρχονται; Ιδέ τα.

(Εισέρχονται μακρόθεν ο ΚΑΣΙΟΣ και αξιωματικοί κρατούντες δάδας)

ΙΑΓΟΣ

Θα είναι ο πατέρας της, κ' οι φίλοι του μαζί του.
Σου δίδω γνώμην να κρυφθής.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Όχι· να μ' εύρουν πρέπει.
Ο χαρακτήρ μου, ο βαθμός, και η συνείδησίς μου
με προστατεύουν αρκετά. – Αλλά δεν είν' εκείνοι.

ΙΑΓΟΣ

Μα των πολέμων τον Θεόν, δεν είν' εκείνοι· όχι!

ΟΘΕΛΛΟΣ

Είναι του Δόγη άνθρωποι, και ο υπασπιστής μου. —
Καλή σας νύκτα κι' αγαθή, ω φίλοι. Τι ζητείτε;

ΚΑΣΙΟΣ

Σε χαιρετά, ω στρατηγέ, ο Δόγης και αμέσως
επιθυμεί να σε ιδή.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Τι τρέχει; δεν ηξεύρεις;

ΚΑΣΙΟΣ

Της Κύπρου είναι πράγματα, μου φαίνεται, σπουδαία.
Του στόλου καταποδιαστά μηνύματα μας ήλθαν
αυτήν την νύκτα δώδεκα, το έν μετά το άλλο.
Πολλοί από τους άρχοντας εξύπνησαν ως τώρα,
και όλοι συναθροίζονται 'ς του Δόγη. Σ' εξητούσαν
επάνω κάτω, και αφού 'ς το σπίτι σου δεν σ' ήύραν,
τρεις συνοδείας έστειλαν να σε ζητούν 'ς την πόλιν.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Καλά λοιπόν που έτυχε να μ' εύρης συ. Δυο λόγια
πηγαίνω μέσα να ειπώ, κ' έρχομ' ευθύς μαζή σας.

(Εξέρχεται)

ΚΑΣΙΟΣ

Εδώ τι θέλει άραγε;

ΙΑΓΟΣ

Επήρεν εξ εφόδου
μίαν φρεγάδα της ξηράς απόψε, και θα κάμη
μιαν και καλήν την τύχην του, εάν του την αφήσουν.

ΚΑΣΙΟΣ

Τι πράγμα; δεν 'κατάλαβα.

ΙΑΓΟΣ

Γυναίκα 'πήρε.

ΚΑΣΙΟΣ

Ποίαν;

ΙΑΓΟΣ

Την θυγατέρα...

(Επιστρέφει ο ΟΘΕΛΛΟΣ)

ΙΑΓΟΣ

Στρατηγέ, πηγαίνωμεν;

ΟΘΕΛΛΟΣ

Οδήγει.

ΚΑΣΙΟΣ

Ιδού, και άλλοι έρχονται να σ' εύρουν, στρατηγέ μου.

**(Εισέρχονται ο ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ, ο ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ,
και αξιωματικοί φέροντες δάδα)**

ΙΑΓΟΣ

Είν' ο Βραβάντιος αυτός. Φυλάξου· πρόσεχέ τον,
και ήλθε με κακούς σκοπούς.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Τι θέλετε; Σταθήτε!

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Να τος ο Μαύρος.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Πιάσετε τον κλέπτην· πιάσετέ τον!

ΙΑΓΟΣ

Α, Ροδερίκε, είσαι συ; εγώ σε διορθώνω.

(Σύρουν πάντες τα ξίφη.)

ΟΘΕΛΛΟΣ

'Σ ταις θήκαις μέσα τα σπαθιά, δροσιά μην τα σκουριάση!
Τ' άσπρα μαλλιά σου δύναμιν μεγαλειτέραν έχουν
από τα όπλα των.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Ληστή, πού την κρατείς κρυμμένην
την κόρην μου; την 'μάγευσες εσύ ο κολασμένος.
Το πράγμα είναι φανερόν εις όποιον έχει γνώσιν.
Αν δεν την αλυσόδενες με τα κρυφά σου μάγια,
μια κόρη τόσον ευτυχής και τρυφερά κι' ωραία,
που 'πανδρειάν δεν ήθελε, και ούτε είχε 'μάτια
να ιδή τους πλέον εκλεκτούς γαμβρούς της Βενετίας,
τον γενικόν περίγελων του κόσμου θ' αφηφούσε,
και θ' άφινε την σκέπην της την πατρικήν, να τρέξη
'ς ταις μαύραις αγκαλιαίς ενός καθώς εσέ, που φρίκην
εμπνέεις, όχι έρωτα! Ο κόσμος ας το κρίνη
αν φως δεν ήναι φανερόν, πως με φρικώδη μάγια,
με βότανα και μέταλλα, που εξυπνούν την σάρκα
και την νεότητα πλανούν, εμάγευσες την νέαν!
Το πράγμα θα εξετασθή· αλλ' όποιος εξετάση
θα το πεισθή χειροπιαστά! Λοιπόν σε συλλαμβάνω
ως πλάνον, που μ' αθέμιτα κ' εμποδισμένα μέσα
γελάς τον κόσμον! Πιάσετε τον πλάνον. Πιάσετέ τον! ⁶
κι' αν τύχη κι' αντιστέκεται κακόν της κεφαλής του!

ΟΘΕΛΛΟΣ

Τα χέρια κάτω όλοι σας, κ' οι φίλοι μου κ' οι άλλοι!
Σκοπόν αν είχα με σπαθιαίς απόκρισιν να δώσω,
ανάγκην άλλος να το 'πη δεν είχα. – Πού να 'πάγω
εις την κατηγορίαν σου απόκρισιν να δώσω;

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

'ς την φυλακήν! 'ς την φυλακήν, ως που να έλθη ώρα
'ς αρμόδιον κριτήριον ο Νόμος να σε κρίνη.

⁶ Επί Σαικσπέιρου η μαγεία ήτο έγκλημα τιμωρούμενον υπό του νόμου. Μετά την πρώτην έτι παράστασιν του Οθέλλου, ο της Αγγλίας βασιλεύς Ιάκωβος Α' εξέδoto νομοθέτημα, καθ' ο οι αναδεικνυόμενοι ένοχοι χρήσεως φίλτρων ή μαγείας προς έμπνευσιν έρωτος παρανόμου, ετιμωρούντο κατά πρώτον διά φυλακίσεως. Η δ' επανάληψις του εγκλήματος ηδύνατο να επιφέρη εις τον ένοχον και θανάτου ποινήν. Ωστε, η κατηγορία του Βραβαντίου είχε ως προς τους πρώτους της τραγωδίας θεατάς σημασίαν, την οποίαν την σήμεραν δεν καταλαμβάνομεν. Και εν Βενετία δε ο νόμος προέβλεπε και ετιμώρει την χρήσιν φίλτρων ερωτικών, «maleficii amatorii».

ΟΘΕΛΛΟΣ

Και αν σ' ακούσω, τι θα' πη ο Δόγης, οπού θέλει
δι' υποθέσεις σοβαράς να με ιδή του Κράτους,
και οι αποσταλμένοι του προσμένουν 'ς το πλευρόν μου;

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ

Αληθινά, συμβούλιον ο Δόγης έχει τώρα.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Βεβαίως θα emήνυσε κ' εσένα, ω αυθέντα.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Μεσάνυκτα συμβούλιον! Κι' αυτός εκεί ας έλθη!
Αυτό που έπαθα εγώ μικρόν δεν είναι πράγμα.
Ως ιδικήν του προσβολήν κι' ο Δόγης θα το πάρη,
κ' οι άλλοι μου συνάδελφοι, οι άρχοντες του Κράτους.
Αν μένουν ατιμώρητα καμώματα τοιούτα,
εις χέρια δούλων και ληστών θα πέση η Πολιτεία.

(Απέρχονται)

ΣΚΗΝΗ Γ

Το συμβούλιον του Δόγη

(Ο ΔΟΓΗΣ και ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΑΙ κάθηνται.
Αξιωματικοί ίστανται όπισθεν αυτών.)

ΔΟΓΗΣ

Αλλά τα νέα ως εδώ δεν συμφωνούν διόλου
και φαίνονται απίστευτα.

Α'. ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

Τω όντι διαφέρουν.
Τα πλοία εκατόν επτά εμένα με τα γράφουν.

ΔΟΓΗΣ

Σαράντα κ' εκατόν εμέ.

Β' ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

Κ' εμένα διακόσια
Αλλά και αν 'ς τον αριθμόν διαφορά υπάρχει,
(και θα υπάρχει, επειδή συμπερασμούς μας γράφουν),
απ' όλα τα μηνύματα εξάγεται εκ συμφώνου
πως ένας στόλος Τουρκικός κατά την Κύπρον πλέει.

ΔΟΓΗΣ

Ναι τούτο είναι πιθανόν και έρχεται 'ς τον λόγον.
Των αριθμών τ' ασύμφωνον δεν με καθησυχάζει,
αλλά τον βλέπω φανερά τον κίνδυνον εμπρός μου.

(Εισέρχεται ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ συνοδευών ΝΑΥΤΗΝ.)

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ

Από τον στόλον μήνυμα.

ΔΟΓΗΣ

Τι νέα; τι μας φέρνεις;

ΝΑΥΤΗΣ

Οι Τούρκοι έκαμαν πανιά προς τα νερά της Ρόδου.
Ο ναύαρχός σας μ' έστειλε την είδηση να φέρω.

ΔΟΓΗΣ

Περί αυτής της αλλαγής τι λέγετε, αυθένται;

Α'. ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

Αδύνατον μου φαίνεται, κι' ούτε χωρεί 'ς τον νουν μου·
των Τούρκων είναι τέχνασμα διά να μας γελάσουν.
Αν λογαριάσωμεν 'ς αυτούς η Κύπρος τι σημαίνει,
και πόσον περισσότερον την θέλουν απ' την Ρόδον,
και πόσον ευκολώτερον τους είναι να την πάρουν,
διότι και τα φρούρια της Ρόδου δεν τα έχει,
και ούτε τόσην δύναμιν και προετοιμασίαν,
αν τα ζυγίσωμεν αυτά, πιστεύω θα μας πείσουν
ότι ο Τούρκος δεν 'μπορεί να κάμη τόσον λάθος,
το πρώτον του και κύριον 'ς το τέλος να το κάμη,
εκείνο δε που εύκολα μας παίρνει, να τ' αφήση,
και ν' αψηφά και να ζητή ανωφελείς κινδύνους.⁷

⁷ Ο Δόγης και οι γερουσιασταί δεν ηδύναντο να λησμονήσωσιν, ότι η Ρόδος ήτον ήδη Τουρκική, καθ' ην εποχήν

ΔΟΓΗΣ

Δεν το πιστεύω ούτ' εγώ 'ς την Ρόδον να πηγαίνει.

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ

Ιδού και άλλο μήνυμα.

(Εισέρχεται έτερος Ναύτης.)

Β'. ΝΑΥΤΗΣ

Αυθένται σεβαστοί μου,
οι Τούρκοι, οπού έπλεαν προς τα νερά της Ρόδου,
ενώθηκαν 'ς το πέλαγος με' τ' άλλα των τα πλοία.

Α'. ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

Δεν σας το έλεγα εγώ; – Ως πόσα πλοία είναι;

Β'. ΝΑΥΤΗΣ

Τριάντα πλοία· κ' ήλλαξαν τον δρόμον ενωμένοι
οι δύο στόλοι, και μαζή πηγαίνουν προς την Κύπρον.
Και ο Μοντάνος, ο πιστός κι' ανδρείος στρατηγός σας
με ταπεινούς προσκυνισμούς την είδησιν σας στέλνει,
και πίστιν να του δώσετε παρακαλεί, αυθένται.

εκινδύνευον οι Βενετοί ν' απολέσωσι την Κύπρον. Η Ρόδος ηλώθη τω 1522 μ.Χ. υπό των Τούρκων. Έκτοτε δε οι μεν ιππότες εγκατέστησαν εν Μελίτη, οι δε Τούρκοι ανενοχλήτως κυριεύουσιν αυτής. Τοιούτου είδους λάθη δεν είναι δύσκολον ν' ανεύρη τις εις τα έργα του Σαικοπέριου. Αλλά το προτέρημα αυτών δεν είναι η ιστορική ακρίβεια, όσον η ζωή, την οποίαν ανευρίσκει τις εις παν ό,τι η δημιουργός φαντασία του μεγάλου ποιητού εκυοφόρησε. Τις αναγινώσκων τον Οθέλλον δεν φαντάζεται, ότι θα ανεύρη εν Κύπρω τα ίχνη της διαβάσεως αυτού, και την παράδοσιν της τραγικής της Δυσδαιμόνας ιστορίας;

ΔΟΓΗΣ

Λοιπόν, 'ς την Κύπρον βέβαια πηγαίνουν! Ποιος ηξεύρει
εάν εδώ ευρίσκεται ο Μάρκος ο Λουκίκος;⁸

Α'. ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

'Σ την Φλωρεντίαν είν' αυτός ακόμη.

ΔΟΓΗΣ

Γράψτε του
ότι εδώ επιθυμώ αμέσως να γυρίση.

Α'. ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

Ιδού και ο Βραβάντιος και ο γενναίος Μαύρος.

(Εισέρχονται ο ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ, ο ΟΘΕΛΛΟΣ, ο ΙΑΓΟΣ, ο ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ,

και έτεροι αξιωματικοί).

ΔΟΓΗΣ

Έλα, γενναίε στρατηγέ, και σ' έχομεν ανάγκην
'ς τον Τούρκον να σε στείλωμεν, τον γενικόν εχθρόν μας.

⁸ «Marcus Luccicos, κατά τας πρώτας του κειμένου εκδόσεις. Το όνομα τούτο εκδότηι τινές ηθέλησαν να μεταβάλωσιν εις Marcus Luchese, επί λόγω, ότι η κατάληξις icos δεν είναι Ιταλική. Αλλά τις άραγε είναι ο υπό του Δόγη ζητούμενος; Κατά πάσαν πιθανότητα Έλλην τις εκ Κύπρου οπλαρχηγός (Estradiote), δυνάμενος, καθ' ό εντόπιος, να δώση χρήσιμους περί των της νήσου πληροφορίας. Είναι δ' επάναγκες μήπως να φέρη Ιταλικόν ο Έλλην όνομα; Και δεν συντελεί η κατάληξις αυτή του ονόματος προς μεθερμήνευσιν του αληθούς του ποιητού διανοήματος, κατά την προκειμένην περίστασιν;» Ταύτα επιφέρει Άγγλος σχολιαστής περί του Μάρκου Λουκίκου, ή μάλλον ίσως Λουτσίκου.

(Προς τον Βραβάντιον)

Α! δεν σ' επαρατήρησα, ω άρχον, καλώς ήλθες·

η γνώμη σου μας έλειπε και η βοήθειά σου.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Εγώ, αυθένται μου, εγώ την ιδικήν σας θέλω.
Ούτε τα νέα του εχθρού, ούτε τ' αξίωμά μου
δεν μ' έκαμαν την κλίνην μου ν' αφήσω. Δεν με μέλει
διά συμφέροντα κοινά. Η λύπη η δική μου
μου πλημμυρίζει την καρδιάν και ξεχειλίζει τόσον,
που κάθε άλλην συλλογήν και λύπην καταπνίγει!

ΔΟΓΗΣ

Τι έπαθες;

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Η κόρη μου! Η κόρη μου, αυθένται!

ΔΟΓΗΣ

Απέθανε;

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Απέθανε αλήθεια δι' εμένα!
Την 'πλάνεσαν, την έκλεψαν, την 'χάλασαν με μάγια,
με μάγια και με βότανα οπού πουλούν αγύρται!
Διότι τόσον τρομερά να πλανηθή εκείνη,
ενώ δεν είν' ούτε τυφλή, ούτε ο νους της λείπει,

ποτέ δεν ήτο δυνατόν χωρίς να την μαγεύσουν...

ΔΟΓΗΣ

Όποιος κι' αν ήναι, που μ' αυτόν τον άνομον τον τρόπον
επλάνεσε την κόρην σου από τον εαυτόν της
κι' απ' τον πατέρα της, ιδού του Νόμου το βιβλίον
γραμμένον μ' αίμα. Την πικρήν σελίδα διάβασέ την
κ' εξήγησέ την μόνος σου, κ' εάν αυτός ο υιός μου
ήναι ο πταίστης!

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Ταπεινώς σ' ευχαριστώ, αυθέντα.
Ιδού ο πταίστης! Είν' αυτός, ο Μαύρος, οπού τώρα
εδώ τον επροσκάλεσες, καθώς πληροφορούμαι,
διά συμφέροντα κοινά.

ΔΟΓΗΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΑΙ

Αυτός; Πολύ λυπούμαι!

ΔΟΓΗΣ

Δεν έχεις τι ν' αποκριθής προς υπεράσπισίν σου
'ς αυτά που λέγει;

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Τίποτε, παρά πως είν' αλήθεια!

ΟΘΕΛΛΟΣ

Μεγάλοι, παντοδύναμοι και σεβαστοί αυθένται,
σεις όλοι, ευγενέστατοι και φίλοι άρχοντές μου,

την έκλειψα του γέροντος αυτού την θυγατέρα,
και την εστεφανώθηκα· αυτό είν' η αλήθεια·
το έγκλημά μου είν' αυτό· αυτό και όχι άλλο!
Χονδρά τα λέγω· εύμορφα να ομιλώ δεν 'ξεύρω·
'ς ειρήνης γλυκομίλημα δεν είμαι γυμνασμένος.
Απ' τον καιρόν που έκαμαν αυτά εδώ τα χέρια
μόνον επτά ετών μυαλόν, ως προ μηνών εννέα,
δουλεύουν εις τον πόλεμον και παίζουν με τα όπλα,
κι' από τον κόσμον άλλο τι δεν 'ξεύρω τον μεγάλον
παρά πολέμων πράγματα και των μαχών συμβάντα·
ώστε κακά θα στολισθή η υπεράσπισίς μου
εάν την κάμω μόνος μου. Αλλά, με άδειάν σας,
μ' ολίγα λόγια στρογγυλά κι' αστόλιστα σας λέγω
πώς ήλθε η αγάπη μας· τι βότανα, τι μάγια,
(αφού ως μάγος σήμερα εδώ κατηγορούμαι),
επλάνεσαν την κόρην του.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Μια κόρη σεμνοτάτη,
και ήσυχη, κ' εντροπαλή, που ως και την σκιάν της
εντρέπετο! Και γίνεται τα πάντα ν' αφηφήση,
την ηλικίαν, την τιμήν, τον τόπον της, την φύσιν,
και τώρα να ερωτευθή μ' αυτόν, που εφοβείτο
να τον ιδή; Πρέπει κανείς ή να μην έχη κρίσιν,
ή να την έχη παλαβήν, διά να το πιστεύση,
ότ' ημπορεί τους νόμους της η φύσις να πατήση,
και τόσο να παρεκτραπή απ' την εντέλειάν της,
εάν δεν ήναι Σατανά ενέργεια 'ς την μέσιν,
οπού να κάμη το κακόν! Λοιπόν και πάλιν λέγω,
ότι αυτός με βότανα που ενεργούν 'ς το αίμα,
με δύναμιν σατανικήν και φίλτρα μαγευμένα
την 'πλάνεσε!

ΔΟΓΗΣ

Ο λόγος σου απόδειξις δεν είναι.
Αντί με πιθανότητας και με συμπερασμούς σου,
πρέπει εδώ με ασφαλείς, γνησίας αποδείξεις
να έλθης εναντίον του.

Α'. ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

Δεν ομιλείς, Οθέλλε;
Ειπέ μας αν μ' αφύσικα κ' εντροπιασμένα μέσα
'φαρμάκευσες κ' εκέρδισες της κόρης την αγάπην,
ή με πειθώ και με γλυκά και τιμημένα λόγια
οπού ενόνουν δυο καρδιαίς;

ΟΘΕΛΛΟΣ

Παρακαλώ, αυθένται,
'ς το Ναυαρχείον στείλετε να φέρετε την νέαν,
κ' εμπρός εις τον πατέρα της η ίδια ας λαλήση.
Αν ένοχον με κρίνετε απ' τα 'δικά της λόγια,
τότ' όχι μόνον τον βαθμόν και την υπόληψίν μου
να με καταδικάσετε να χάσω, αλλ' ακόμη
και την ζωήν μου.

ΔΟΓΗΣ

Φέρετε εδώ την Δυσδαιμόναν.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Οδήγησέ τους, Ιάγο μου· συ 'ξεύρεις πού την έχω.

(Εξέρχεται ο ΙΑΓΟΣ)

Κι' ως που να έλθη, καθαρά 'σάν να ξεμολογούμαι 'ς την παρουσίαν του
Θεού τα κρίματα που έχω, με τόσην ειλικρίνειαν εμπρός σας θα εκθέσω πώς
έγινε κ' εκέρδισα της νέας την αγάπην, και πώς κι' αυτή εκέρδισε την ιδικήν
μου.

ΔΟΓΗΣ

Λέγε

ΟΘΕΛΛΟΣ

Με αγαπούς' ο γέροντας· συχνά μ' επροσκαλούσε· την ιστορίαν μ' έβαζε να λέγω της ζωής μου· τας μάχας, τους πολέμους μου και τας πολιορκίας, τον δρόμον οπού πέρασα. Και του εδιηγούμην από τα παιδιακίσια μου τα χρόνια την ζών μου, ως την στιγμήν που 'κάθητο και μ' ήκουε να λέγω. Και έλεγα την τύχην μου, τους φοβερούς κινδύνους, τα τρομερά συμβάντα μου 'ς τον κάμπον ή 'ς το κύμα, τους παρά τρίχα γλυτωμούς 'ς εφόδους και καρτέρια, πώς έπεσα εις του εχθρού τ' αγριευμένα χέρια και σκλάβος επωλήθηκα· την ελευθέρωσίν μου, και τα ταξείδια τα πολλά που έκαμα κατόπιν. Τα σπήλαια τ' απέραντα και τας ξηράς ερήμους, τους βράχους, τα 'ψηλά βουνά που φθάνουν ως τα νέφη· αυτά του επερίγραφα, και τους ανθρωποφάγους, και τους αγρίους τους φρικτούς, και τέρατα που έχουν την κεφαλήν ανάμεσα 'ς ταις πλάταις φυτρωμένην.⁹ Η Δυσδαίμονα ήρχετο περίεργη ν' ακούη, αλλ' αι φροντίδες του σπιτιού την έκαμναν να φεύγη, και βιαστική επήγαινε τα χρέη της να κάμη, κ' επέστρεφε, τα λόγια μου ν' ακούση διψασμένη. Κ' εγώ το παρετήρησα και ηύρα ευκαιρίαν, και ηύρα τρόπον μόνη της να μου ξεμυστερεύση τον πόθον τον εγκάρδιον, να της εξιστορήσω καταλεπτώς τον βίον μου απ' την αρχήν 'ς το τέλος, που άκραις μέσαις ήξευρεν απ' όσα είχ' ακούσει. Της είπα όλα· και συχνά της 'δάκρυσε το 'μάτι, ενώ της πρώτης μου ζωής της έλεγα τα πάθη· και όταν ετελείωσα, μ' επλήρωσε τον κόπον με ένα κόσμον δάκρυα και αναστεναγμούς της. Μου είπε πως εθαύμασε, εθαύμασε εις άκρον, ότι λυπάται δι' εμέ, κατάκαρδα λυπάται, πως ήθελε καλλίτερα να μη τα είχ' ακούσει, κι' όμως μακάρι και αυτή να λάβη τέτοιον άνδρα. Μου είπε πως μ' ευχαριστεί, κι' ανίσως έχω φίλον, οπού την ερωτεύεται και θέλει την καρδιάν της, να τον διδάξω να της' πη όσα εγώ της είπα. 'Σ αυτήν την νύξιν της κ' εγώ ανοίχθηκα μαζί της. Δι' όσα εκινδύνευσα μ' ηγάπησεν εκείνη, και την ηγάπησα εγώ, διότι μ' ελυπήθη. Τα μάγια που της έκαμα είναι αυτά και μόνα. Ιδού, η νέα έρχεται και ως το μαρτυρήση.¹⁰

⁹ Περιγραφαί τοιούτων τεράτων απαντώνται εις τας αφηγήσεις των περιηγητών της εποχής εκείνης. Ιδίως αναφέρουσι οι σχολιασταί, ως πηγήν των περί τούτου του κεφαλαίου γνώσεων του Σαικοπέιρου, την κατά το 1595 δημοσιευθείσαν υπό του Sir W. Raleigh περιήγησιν εις Γουιάναν, εν η αναφέρονται και περιγράφονται ανθρωποφάγοι, αμαζόνες και ακέφαλοι άνθρωποι. Όστε του Οθέλλου η αφήγησις δεν εθεωρείτο ως πάντη μυθώδης υπό των συγχρόνων του ποιητού, μολονότι ο δύσπιστος Ιάγος έχει τας αμφιβολίας του και αποκαλεί βραδύτερον «παραμύθια» τας διηγήσεις του ταύτας.

¹⁰ Παραθέτω και ενταύθα περιεργείας χάριν την εις αρχαίαν Ελληνικήν έμμετρον του χωρίου τούτου μετάφρασιν, ποιηθείσαν μεν υπό του Άγγλου W. Barham, βραβευθείσαν δε εν τω του έτους 1824 διαγωνισμώ, εν τω Πανεπιστημίω της Κανταβριγίας. (Ίδε Greek and Latin Prize Poems of the University of Cambridge from 1814 to 1837). ΟΘΕΛΛΩΝ. ΤΑΓΟΣ ΕΝΕΤΩΝΟΘ. Εν τώδε δ' , ώσπερ και θεοίς αεί λέγω όσ', ιμέρου πλάναισιν, εξαιμαρτάνω, ούτω τα τούδ' έρωτος, ως κόρη τ' εμού εμοί τ' εκείνης ήλθε, πάνθ' υμίν φράσω. ΤΑΓ. μάλιστ', Όθέλλον, ειπέ ταύθ' όπως έχει. Οθ. εμοί πατήρ ο της δ' ετύγγανεν φίλος γεγώς· καλεί δε πολλάκις προς δώματα, και του βίου με ξυμφοράς ανιστορεί, μάχας θ', όσων μετέσχον, αστέων τ' αεί χρήζων ακούειν δυσμενείς προσεδρίας. Άπαντα δ' αυτώ τον λόγον διέρχομαι, και παιδός, ως ην, μέχρι της τόθ' ημέρας. Ενταύθα δ' ηύδων τλημονεστάτας τύχας, και πήματ' οικτρά, ναυσι καπί γης πέδου· χώπως επ' άτης εσχάτοισι σώζομαι όροισι, τειχέων θανασίμοις εν εισβολαίς· χώπως υπ' ανδρών πολεμίωv αλίσκομαι, βίον τ' έχω δούλειον· είτ' ελεύθερος πολλήν θάλασσαν γην τ' εποίχομαι πλάνης. κανταύθ', (οράτε μηχανάς) λέγειν παρήν μέγιστα τ' άντρα, καβάτους ερημίας, κρημινούς, πέτρας τε, καξιούμεν' ουρανώ ορέων κάρηνα· και τον ωμηστήν λεών, ανθρωποφάγους, δάπτοντας αλλήλων κρέα, και τους υπ' ώμοις τον πελώριον βρωτούς κράτ' αυξάνοντας. Ταύτ' άρ' εξηγουμένου κράτ' ην πρόθυμος Δεσδεμώνη μου κλύειν. ου μην τα γ' οίκου των δε λιμπάνει χάριν, αεί δε, πορσύνασα κείν' όσον τάχος, πάλιν στραφείσ' άπληστον ους παρείχε μοι. α' γώ νόησας, καιρίαν αυτήν ποτε λαβόν, πόρον τιν' εύρον άψασθαι φρενών, ώστ' εκ προθύμου καρδίας μ' αιτειν κόρην τέλειον ειπέιν της εμής πλάνης λόγον, ης ην εκείνη βραχέα μεν πεπυσμένη, αλλ' ουκ ακριβώς, γ', ώσθ' άπασαν ειδέναι. Καγώ μεν ουν επήνεσ', η δε πολλάκις τέγγει κλύουσα δακρυόις παρηίδα, εμού τι σημαίνοντος ων νέος πότ' ων εδυστύχησα. Πάντα δ' ως ειρημέν' ην, μισθόν δίδωσι μυρία στενάγματα· ως ταύτ' αληθώς, φήσι, θαύματος πλέα, ως δ' οίκτρ' έλεξας, και ποθείν' οδύρμασιν. και

(Εισέρχονται η ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ, ο ΙΑΓΟΣ, και υπηρέται)

ΔΟΓΗΣ

Νομίζω και την κόρην μου αυτά θα επλανούσαν.
Ω αγαθέ Βραβάντιε, μη τα παραξεσχίζεις,
αλλ' όπως πλέον ημπορείς εξοικονόμησέ τα.
Κάλλια σπασμένα τ' άρματα, παρά γυμνά τα χέρια.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Παρακαλώ, αφήσετε να ομιλήση πρώτα.
Αν 'πή ότι τον ήθελε και τον ενοστιμεύθη,
η κεφαλή μου να κοπή εάν κατηγορήσω
εις το εξής τον άνθρωπον. – Πλησίασε, Κυρία·
'ς αυτήν εδώ την ευγενή ομήγυριν που βλέπεις,
που χρεωστείς υποταγήν προ πάντων. Αποκρίσου.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Ω σεβαστέ πατέρα μου, το βλέπω πως εις δύο
μοιράζεται το χρέος μου· διότι εις εσένα
και την ζωήν μου χρεωστώ και την ανατροφήν μου.
Κι' ανατροφή μου και ζωή μ' edίδαξαν πως πρέπει
να σε τιμώ. Ο κύριος του χρέους μου συ είσαι·
είσαι πατέρας μου· αλλά, ιδού ο σύζυγός μου.
Την ίδιαν την υποταγήν οπού σου είχε δείξει
η μάνα μου, κ' επρόκρινε κι' από γονείς εσένα,
τώρα κ' εγώ την χρεωστώ 'ς τον άνδρα μου, τον Μαύρον.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Αρκεί· μαζί σου ο Θεός! 'τελείωσα· – Αυθέντα,
αν αγαπάς, ας έλθωμεν 'ς τα πράγματα του κράτους. —

μην πετύσθαι μηδέν ηύχετ', αλλ' όμως ίσον λαβείν θεών ηύχετ' άνδρα· και χάριν τώνδ' έσχεν· είτε δ' , είτιν' οίδα που φίλον αυτής ερώντα, τονδ', άπερ καγώ, λέγειν πάντ' εκδιδάξει, τάλλα δ' ην πεπεισμένα. Προς τάντα, τάμ' εξείπον· ηράσθη δε πως εμού μεν αύτη, των δ' έκατι συμφορών, κείνης δ' ανήρ όδ', οίκτον ως είδον φρενών· τοιοίς δ' έγωγε φαρμάκοις εχρησάμην· αύτη δ' ελέγξουσ' ήδε ταύτ' εγγύς γυνή.

Παρά παιδί, καλλίτερα να είχα ψυχοπαίδι! —
Άκουσε, Μαύρε· πάρε την με όλην την καρδιάν μου,
καθώς επίσης ήθελα με όλην την καρδιάν μου
να μη την δώσω εις εσέ, αν δεν την είχες πάρει.
Ως προς εσένα, χαίρομαι π' άλλα παιδιά δεν έχω,
διότι τύραννον 'ς αυτά θα μ' έκαμν' η φυγή σου,
να τα κρατώ 'ς τα σίδερα! — 'τελείωσα, Αυθέντα.

ΔΟΓΗΣ

Ας ομιλήσω και εγώ και ας ειπώ μian γνώμην,
που ίσως χρήσιμη σταθή εις τούτο το ζευγάρι,
ως σκαλοπάτι ν' αναιβούν 'ς την εύνοιάν σου πάλιν.
Άμα που γίνη το κακόν κι' ούτ' έχει θεραπείαν,
αν πάρης την απόφασιν ο πόνος τελειώνει.
Το να θρηνής ένα κακόν που πέρασε και 'πάγει,
είναι ο τρόπος να ζητής νέον κακόν να φέρης.
Ό,τι δεν έχει γλυτωμόν αν σου το πάρ' η τύχη,
την τύχην την περιγελάς, υπομονήν αν δείξης.
Ένας κλεμμένος που γελά κάτι απ' τον κλέπτην κλέπτει·
αν όμως κλαίη του κακού, τον εαυτόν του κλέπτει.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Την Κύπρον τώρα το λοιπόν ο Τούρκος ας την πάρη.
Όσω γελούμεν, βέβαια χαμένη δεν θα είναι.
Τα γνωμικά είναι καλά 'ς εκείνον οπού θέλει
ν' ακούη ανακούφισιν και άλλο δεν τον μέλει.
Αλλ' όποιος έχει τον καϋμόν δεν θέλει να του λέγουν
υπομονήν να δανεισθή, την λύπην να πληρώση!
Τα γνωμικά, είτε χολή ή μέλι, δεν αξίζουν·
έχουν εξήγησιν διπλήν. Τα λόγια είναι λόγια,
και δεν τρυπάτ' από τ' αυτί μία καρδιά καμμένη. —
Παρακαλώ ας έλθωμεν 'ς τα πράγματα του Κράτους.

ΔΟΓΗΣ

Ο Τούρκος εκστρατεύει με μεγάλην δύναμιν εναντίον
της Κύπρου. Εσύ, Οθέλλε, γνωρίζεις από κάθε άλλον
καλλίτερα πού στέκει η δύναμής της. Και μολονότι έχομεν
εκεί άξιον τοπορητήν, η κοινή όμως γνώμη, ο μέγας
αυτός Κυβερνήτης των πραγμάτων, αποζητεί εσένα διά

μεγαλειότεραν ασφάλειαν. Ανάγκη λοιπόν να σκιάσης την λάμπην της νέας σου ευτυχίας, με αυτής της εκστρατείας την ανεμοζάλην.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Αυθένται μου, ο τύραννος, που λέγεται Συνήθεια, μου κάμνει απαλώτατον, 'σαν πουπουλένιον στρώμα, το σιδερένιον των μαχών ή λίθινον κρεββάτι. Τ' ομολογώ· εις την ζωήν την σκληραγωγημένην την φυσικήν μου την ορμήν κ' ενέργειαν ευρίσκω. Μετά χαράς τον δέχομαι κ' επάνω μου τον παίρνω τον νέον πόλεμον αυτόν κατά των Μουσουλμάνων! 'Σ τους ορισμούς σας ταπεινώς την κεφαλήν μου κλίνω και μόνον τούτο σας ζητώ: να έχη η σύζυγός μου την πρέπουσαν περίθαλψιν, και ό,τι λάβη χρειαν διά να ζη ανάλογα με το αξίωμά μου και με το γένος της.

ΔΟΓΗΣ

Ας ζη, αν θέλεις, 'ς του πατρός της.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Εγώ δεν θέλω.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Ούτ' εγώ.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Και ούτ' εγώ δεν θέλω, να μ' έχη ο πατέρας μου εμπρός του, να με βλέπη, και να θυμόνη. Το αυτί 'ς την δέησίν μου κλίνε, ω Δόγη κραταιότατε, και άφες με να εύρω από την προστασίαν σου κι' από την δύναμίν σου

την φύλαξιν και σκέπην μου.

ΔΟΓΗΣ

Τι θέλεις, Δυσδαιμόνα;

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Ότι τον Μαύρον αγαπώ διά να ζω μαζί του,
τ' ορμητικόν μου κίνημα κι' αυτή η παραζάλη
τρανά το διελάλησαν 'ς τον κόσμον. Την καρδιάν μου
εγώ την αφιέρωσα 'ς την τύχην του ανδρός μου.
Εις του Οθέλλου την ψυχήν το πρόσωπόν του είδα,
και επιστεύθηκα το παν, και βίον και ψυχήν μου
εις την 'δικήν του την τιμήν και την παλλικαριάν του.
Κι' αν απομείνω 'γώ εδώ, ειρήνης πεταλούδα,
ενώ, αυθένται μου, αυτός πηγαίνει 'ς τους πολέμους
θα μου φανή πως αφαιρούν από τον έρωτά μου
τα δίκαιά του, κ' η ζωή βαρεία θα μου ήναι
χωρίς εκείνον. – Άφησε μαζί του να με πάρη.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Ω άρχοντες, αφήσατε παρακαλώ να γείνη
το θέλημά της. Δεν ζητώ εγώ αυτήν την χάριν,
διά να θρέψω μ' ηδονήν το ιδικόν μου πάθος,
και ούτε της αγάπης μου την φλόγα να χορτάσω,
πλην μόνον επειδή ποθώ να γείνη όπως θέλει.
Και να φυλάξη ο θεός, 'ς τον νουν σας μη περάση
πως θ' αστοχήσω σοβαρά κ' επίσημά μου χρέη,
διότι θάχω 'ς το πλευρόν εκείνην. Εάν ήναι
του Έρωτος του περωτού τα ελαφρά παιγνίδια
να μου θολώσουν και τον νουν και την ενέργειάν μου
ή να χαλάσουν ηδοναί την τέχνην της ζωής μου,
τότε αγγείον μαγειρειού ας κάμουν αι γυναίκες
την περικεφαλαίαν μου, και την υπόληψίν μου
του κόσμου καταφρόνησις ας την καταμαυρίση!

ΔΟΓΗΣ

Εσείς αποφασίσετε· ας μείνη ή ας φύγη.
Το πράγμα είναι βιαστικόν κι' αναβολήν δεν θέλει.

Α' ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

Απόψε φεύγεις απ' εδώ.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Με όλην την καρδιάν μου!

ΔΟΓΗΣ (προς τους Γερουσιαστές)

Εις τας εννέα την αυγήν εδώ σας περιμένω. —

(Προς τον Οθέλλον)

Εδώ κανένας ας σταθή αξιωματικός σου, και με αυτόν σου στέλλομεν
και τον διορισμόν σου και ό,τι άλλο χρειασθή να σου σταλθή ακόμη.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Να ο σημαιοφόρος μου, αν ήναι ορισμός σας.
Είν' άνθρωπος ενάρητος και της εμπιστοσύνης.
Εις τούτον την γυναίκα μου θ' αφήσω να μου φέρη,
και ό,τι η εκλαμπρότης σου νομίση αναγκαίον.

ΔΟΓΗΣ

Πολύ καλά. Σας εύχομαι εις όλους καλήν νύκτα.

(Προς τον Βραβάντιον.)

Και, άρχον ευγενέστατε, εάν δεν ήναι ψεύμα, ότι δεν έχει ευμορφιάς η αρετή ανάγκην, τότε ο γαμβρός σου κάτασπρος και όχι μαύρος είναι.

Α' ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

Χαίρε, κι' αγάπα την καλά, γενναίε Μαύρε· χαίρε!

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ

Αν έχης 'μάτια κύτταζε, ω Μαύρε. Πρόσεχέ την· καθώς εμένα 'γέλασε, 'μπορεί να σε γελάση.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Την παίρνω 'ς την ψυχήν μου! Ναι!

(Απέρχονται, ο ΔΟΓΗΣ, οι ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΑΙ, ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ κ.τ.λ.)

ΟΘΕΛΛΟΣ

Τώρα, πιστέ μου Ιάγο,
την Δυσδαιμόναν μου εγώ 'ς εσένα την αφίνω·
να βάλης την γυναίκα σου, παρακαλώ, κοντά της,
κι' όπως καλλίτερα 'μπορείς 'ς την Κύπρον να τας φέρης.
Έλα· μια ώρα μοναχή μου μένει, Δυσδαιμόνα,
μια ώρα έννοιας κ' έρωτος μαζή σου να περάσω.
Είμεθα σκλάβοι του καιρού.

(Απέρχονται ο ΟΘΕΛΛΟΣ και η ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ)

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Ιάγο!

ΙΑΓΟΣ

Τι λέγεις, παλλικαρά μου.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Ηξεύρεις τι θα 'πάγω να κάμω τώρα;

ΙΑΓΟΣ

Να πλαγιάσης και να κοιμηθής.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Θα 'πάγω ίσα να πνιγώ!

ΙΑΓΟΣ

Αν το κάμης, δεν θα σε αγαπώ ύστερα. Τι ανοησία είναι αυτή;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Ανοησία είναι να ζη κανείς, όταν η ζωή καταντήση βάσανον. Το μόνον ιατρικόν είναι ο θάνατος, όταν γείνη ιατρός μας ο Χάρος.

ΙΑΓΟΣ

Ω τον άνανδρον! Τον κόσμον τον είδα τέσσαραις φοραίς επτά χρόνους· και αφότου έμαθα να ξεχωρίζω τι θα ειπή φίλος και τι θα ειπή εχθρός, ακόμη δεν ήύρα τον άνθρωπον, ο οποίος να ηξεύρη ν' αγαπά τον εαυτόν

του! Καλλίτερα να γείνω πίθηκος, παρά να καταντήσω να βάλω εις τον νουν μου να πνιγώ διά την αγάπην ενός χηνοπούλου!

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Τι θέλεις να κάμω; Το ηξεύρω κ' εγώ ότι είναι εντροπή να ήμαι τόσον ερωτευμένος, αλλά δεν είναι εις την εξουσίαν μου ν' αλλάξω.

ΙΑΓΟΣ

Δεν είναι εις την εξουσίαν σου! Κολοκύθια! Μόνοι μας γινόμεθα τούτο ή εκείνο. Το σώμα μας είναι περιβόλι, και περιβολάρης η θέλησίς μας. Θέλεις τσουκνίδα να φυτεύσης, ή μαρούλι; Θέλεις να σπείρης ύσσωπον, ή να φυτρώση θυμάρι; Θέλεις να έχης ένα μόνον είδος χόρτου, ή λογής λογής βότανα; Θέλεις να το ερημάσης με την ακαμωσίαν, ή να το κοπρίσης με τον ιδρώτα σου; Εις την θέλησίν σου στέκει ό,τι θέλεις να το κάμης. – Εάν η ζυγαριά της ζωής δεν είχε το βάρος του λογικού, ν' αντιζυγίζη τα αισθητήριά μας, αλλοίμονον πού θα μας εκουτρουβαλούσε το αίμα μας και η σιχαμένη η φύσις μας! Αλλά το λογικόν το έχομεν διά να μας δροσίξη τα αναμμένα αισθήματά μας, τας σαρκικάς ορέξεις μας, τα αχαλίνωτα πάθη μας. Εκείνο λοιπόν, οποίον εσύ ονομάζεις έρωτα, εγώ το ονομάζω φέλιασμα και παραβλάσταρον.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Άλλ' αντ' άλλων!

ΙΑΓΟΣ

Ο έρωτας είναι ασωτεία του αίματος και χαλάρωσις της θελήσεως, σου λέγω. Έλα· σε θέλω άνδρα! Ακούς εκεί, να πνιγής! Πνίξιμον ταις γάταις και τα τυφλά γατόπουλα! Εγώ σου έταξα φιλίαν και εδέθηκα μαζί σου με σχοινιά σφιχτά και δυνατά. Αλλά δεν

ημπορούσα ποτέ να σου σταθώ τόσο χρήσιμος, καθώς τώρα. Βάλε αργύριον εις το πουγγί σου, πήγαινε κατόπιν από το στράτευμα, κρύψε τα κάλλη σου με γένεια ψεύτικα. Σου λέγω βάλε αργύριον εις το πουγγί σου! Δεν είναι δυνατόν να βαστάξει πολύν καιρόν η αγάπη της Δυσδαιμόνας διά τον Μαύρον. – βάλε αργύριον εις το πουγγί σου. – ούτε η ιδική του δι' εκείνην. Ήρχισαν ορμητικά, και με τον ίδιον τρόπον θα τελειώσουν. Θα το ιδής! Βάλε αργύριον εις το πουγγί σου μόνον. Αυτοί οι Μαύροι αλλάζουν γνώμην εύκολα. – Παραγέμισε το πουγγί σου. — Η τροφή οπού τώρα του φαίνεται γλυκειά ωσάν ξυλοκέρατον, θα του φανή εις ολίγον άνοστη ωσάν ξυλάγγουρον. Κ' εκείνη θ' αλλάξει, επειδή είναι τόσον νέα. Αφού τον χορτάση τον Μαύρον της, θα ιδή ότι η εκλογή της ήτο στραβή. – Βάλε λοιπόν αργύριον εις το πουγγί σου. — Αν θέλης και καλά να κολασθής, εύρε κανένα τρόπον καλλίτερον από το πνίξιμον. – Μάζευσε όσα περισσότερα χρήματα ημπορείς. – Αν η ευλογία ενός παππά, και ένας όρκος οπού επέρασε μεταξύ ενός βαρβάρου τυχοδιώκτου, και μιας πονηράς Βενετής, δεν είναι με το παρεπάνω δυνατά διά το μυαλόν μου και δι' όλα τα δαιμόνια της Κολάσεως, θα την απολαύσης! Λοιπόν, εύρε χρήματα. Να πάρη η ζάλη το πνίξιμον! Δεν είναι δουλειά σου να πνιγής. Κύτταξε καλλίτερα να κρεμασθής αφού χαρής τον πόθον σου, παρά να πνιγής πριν το καταφέρεις.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Και αν προσκολληθώ εις αυτήν την ελπίδα, θα μου παρασταθής πιστά;

ΙΑΓΟΣ

Μην έχης φόβον δι' εμένα. Πήγαινε να εύρης χρήματα. Σου το είπα πολλάς φοραίς και σου το ξαναλέγω! Τον Μαύρον τον μισώ. Έχω λόγους να τον μισώ με την καρδιάν μου. Δεν πηγαίνεις και συ παρακάτω. Ας γείνωμεν και οι δύο μας ένα εις την εκδίκησίν μας. Αν κατορθώσης να τον κερατώσης, εσύ θα το χαρής, και εγώ θα το διασκεδάσω. Ο Καιρός είναι εγγαστρομένος με πολλά περιστατικά, και θα τα ξεγεννήση! Εμπρός! Πήγαινε να εύρης χρήματα. Αύριον τα ξαναλέγομεν. Ωρα καλή.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Πού θα σ' εύρω την αυγήν;

ΙΑΓΟΣ

Εις το κατάλυμά μου.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Θα έλθω πρωί πρωί.

ΙΑΓΟΣ

Καλά· ώρα σου καλή. – Ακούεις, Ροδερίκε;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Τι είπες;

ΙΑΓΟΣ

Δεν έχει πνίξιμον πλέον. Ακούεις;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Έλλαξα γνώμην. Πηγαίνω να πωλήσω τα χωράφια μου.

ΙΑΓΟΣ

Καλά. Παραγέμισε το πουγγί σου.

(Απέρχεται ο ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ)

ΙΑΓΟΣ

Ας χρησιμεύη ο κουτός πουγγί μου να τον έχω.
Θα ήτο κρίμα, κ' εντροπή 'ς την πείραν και 'ς τον νουν μου,
να χάνω 'γώ την ώραν μου μ' αυτήν την καλοιακούδαν,
χωρίς ή διασκέδασις ή κέρδος να μου μένη.
Αλλά τον Μαύρον τον μισώ. Και τρέχει λόγος έξω
πως έλαβε την θέσιν μου εις τα 'παπλώματά μου.
Αν ήν' αλήθεια τ' αγνοώ· πλην κ' υποψία μόνη
μου φθάνει, ώστε να φερθώ ωσάν να ήν' αλήθεια!
Μ' έχει αυτός περί πολλού. Θα βοηθήση τούτο
να γείνουν ευκολώτερα κοντά του οι σκοποί μου. —
Ο Κάσιος είν' εύμορφος και νέος. Πώς να γείνη;
Να πάρω και την θέσιν του και την εκδίκησίν μου
με μιαν διπλήν κατεργαριάν. — Πλην πώς; Πώς να το
[κάμω; —

Με τον καιρόν εις το αυτί του Μαύρου να σφυρίξω,
πως τάχα ξεθαρρεύονται πολύ, η Δυσδαιμόνα
κι' ο Κάσιος. Το πρόσωπον, οι νόστιμοί του τρόποι
'ς την υποψίαν έρχονται. Σου έχει ίσα ίσα
εκείνα που χρειάζονται γυναίκα να πλανέση.
Ο δε Οθέλλος είν' απλός, με την καρδιάν 'ς το χέρι,
κι' όποιον ως τίμιος περνά και τίμιον τον παίρνει.
Από την μύτην εύκολα 'σάν γάιδaros τραβιέται.
Το ηύρα! Το κοιλοπονώ! Η Κόλασις κ' η Νύκτα
το τέρας τούτο εις το φως θα μου το ξεγεννήσουν!

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α'

Λιμὴν εν Κύπρω ¹¹ παρά τον αιγιαλόν

Εισέρχονται ο ΜΟΝΤΑΝΟΣ και δύο άρχοντες ΚΥΠΡΙΟΙ

ΜΟΝΤΑΝΟΣ

Τι φαίνεται 'ς το πέλαγος από το ακρωτήρι;

Α'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Δεν διακρίνω τίποτε. Βουνόν το κάθε κύμα·
δεν ξεχωρίζω μεταξύ συννέφων και θαλάσσης
ούτε πανί.

ΜΟΝΤΑΝΟΣ

Εις την ξηράν ο άνεμος μουγκρίζει.
Τόσον πολύ τους πύργους μας δεν έσεισε ποτέ του.
Εάν και εις το πέλαγος φυσά με τόσην λύσσαν,
ποια τάχα ξύλινα πλευρά θα δυνηθούν ν' ανθέξουν
εις τα βουνά οπού βουτούν! Να ιδούμεν τι θα γείνη;

Β'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Θα γείνη μέγας σκορπισμός του τουρκικού του στόλου.

¹¹ Ο Σαικοπέρος δεν ορίζει εις οποίαν της Κύπρου πόλιν διαδραματίζονται τα συμβεβηκότα των τεσσάρων τελευταίων πράξεων του Οθέλλου. Πιθανώς αι γνώσεις αυτού ως προς την γεωγραφίαν της νήσου περιωρίζοντο εις μόνον το όνομα αυτής. Αλλά τι προς τούτο; Μη διά λεπτομερεστέρας γεωγραφικής ακριβείας ηδύνατο να εμφυσήση πλειότεραν εις το προϊόν της γονίμου φαντασίας αυτού ζωήν; Ή, εάν έθετε την σκηνήν εν Αμμοχώστω αντί αορίστως εν Κύπρω, ήθελε πλειότερον διά τούτου συγκινήσει τους αναγνώστας ή τους θεατάς, οίτινες επί δύο ήδη εκατονταετηρίδας και ημίσειαν εδάκρυσαν και δακρύουσιν επί της σκληράς μοίρας της εναρέτου Δυσδαμόνας;

Αν ημπορέσης να σταθής εις του 'γιαλού την άκρην,
θα ιδής τα νέφη να κτυπά μ' αφρούς το κάθε κύμα.
Η θάλασσ' ανεμόδαρτη, με χαίτην ορθωμένην,
να καταβρέξει προσπαθεί τ' αστέρια, και να σβύση
'ς τον Ουρανόν τους φύλακας του ακινήτου πόλου.
Ποτέ μου τόσην ταραχήν 'ς το πέλαγος δεν είδα!

MONTANOS

Εάν ο στόλος των εχθρών δεν ήναι αραγμένος
'ς απανεμιάν, δεν θα σωθή· τον έχω και πνιγμένον.
Των αδυνάτων να βαστά 'ς ανεμοζάλην τόσην

(Εισέρχεται τρίτος Κύπριος.)

Γ'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Νέα, παιδιά! Ο πόλεμος τελειωμένος είναι.
Τους Τούρκους τους επρόκοψεν αυτή η τρικυμία,
και τους χαλνά τα σχέδια. Βενέτικον καράβι
απήντησε τα τουρκικά και είδε την ζημίαν
και την φρικτήν καταστροφήν όλου σχεδόν του στόλου.

MONTANOS

Αληθινά;

Γ'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Ναι· είν' εδώ αγκυροβολημένον.
Ο Μιχαήλ ο Κάσιος, του Μαύρου του Οθέλλου
υπασπιστής, ήλθε μ' αυτό. Κι' ο Μαύρος ταξιδεύει
και έρχεται διοικητής και στρατηγός της Κύπρου.

MONTANOS

Πολύ το χαίρομαι. Καλόν διοικητήν μας στέλνουν.

Γ'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Αλλά ο Κάσιος αυτός, ενώ παρηγορίαν
μας φέρνει με την είδησιν πως 'γάθηκαν οι Τούρκοι,
είναι ανήσυχος πολύ και καταλυπημένος,
και τον Θεόν παρακαλεί να σώση τον Οθέλλον,
διότι τους εχώρισε φρικτή ανεμοζάλη.

MONTANOS

Να τον φυλάγη ο Θεός! Εδούλευσα μαζί του
και είν' ανδρείος στρατηγός, αλήθεια παλλικάρι!
Ελάτε 'ς την ακρογιαλιάν τον Κάσιον να ιδούμεν,
και εις τον ίδιον καιρόν να ρίξωμεν το 'μάτι
έως εκεί που θάλασσα κ' αιθέρας δεν χωρίζουν,
με την ελπίδα μη φανή το πλοίον του Οθέλλου.

Γ'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Και άλλο ίσως φθάσιμον κάθε στιγμή μας φέρη.
Ελάτε!

(Εισέρχεται ο ΚΑΣΙΟΣ ακολουθούμενος υπό Κυπρίων.)

ΚΑΣΙΟΣ

Σας ευχαριστώ, της Κύπρου παλλικάρια,
που τόσον καλοδέχεσθε το όνομα του Μαύρου.
Παρακαλείτε τον Θεόν να τον κατευοδώση,
διότι 'χωρισθήκαμεν εις κίνδυνον μεγάλον.

MONTANOS

Είναι το πλοίον του καλόν;

ΚΑΣΙΟΣ

Γερόν το σκάφος είναι,
και ο πιλότος του γνωστός, και άνθρωπος της τέχνης·
εις τούτο την ελπίδα μου στηρίζω μέχρι τέλους.

(Φωναί έξωθεν.)

Ένα πανί! Ένα πανί.

ΚΑΣΙΟΣ

Τι θόρυβος; τι τρέχει;

Δ'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Η πόλις όλη άδειασε· 'ς την άκρην της θαλάσσης
ο κόσμος εσωρεύθηκε, κ' έ ν α π α ν ί φωνάζουν.

ΚΑΣΙΟΣ

Κάτι μου λέγει πως αυτό του στρατηγού θα ήναι
το πλοίον.

Β'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Κανονοβολούν χαιρετισμόν 'ς το Κάστρον
Φθάσιμον φίλου είν' αυτό.

ΚΑΣΙΟΣ

Παρακαλώ πηγαίνεις

να μάθης ποίος έφθασε; κ' ειπέ μας το.

Β'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Πηγαίνω.

(Εξέρχεται.)

ΜΟΝΤΑΝΟΣ

Κι' ο στρατηγός, υπασπιστά, στεφανωμένος είναι;

ΚΑΣΙΟΣ

Διά την ευτυχίαν του! Επέτυχε μιαν νέαν,
που ξεπερνά περιγραφάς, κι' ό,τι κι' αν 'πή η φήμη,
κι' ό,τι να γράψη ημπορεί εξακουστόν κονδύλι.
Χαριτωμένη και καλή κι' ωραία...

(Επιστρέφει ο Β'. ΚΥΠΡΙΟΣ)

Ποίος ήλθε;

Β'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Σημαιοφόρος είν' αυτός του Μαύρου· κάποιος Ιάγος.

ΚΑΣΙΟΣ

Κατευοδόθη γρήγορα με την καλήν την ώραν!
Και πέλαγος, και κύματα, και η ανεμοζάλη,
βράχοι που βράζει το νερόν, και άμμοι σωριασμένοι,
προδότηι που το άκακον παραμονεύουν σκάφος,
τα πάντα, 'σάν να ήξευραν τι κάλλος διαβαίνει,

την αγριάδα έχασαν που είναι φυσική των
κ' επέρασεν απείρακτη η θεία Δυσδαιμόνα!

MONTANOS

Και ποία είναι;

ΚΑΣΙΟΣ

Είν' αυτή που σ' έλεγα, ω φίλε·
του στρατηγού ο στρατηγός! Ο Ιάγος ο γενναίος
την εσυνόδευσεν εδώ. Αλλά το φθάσιμόν της
επρόλαβε τους πόθους μας κατά επτά ημέρας.
Θεέ μεγάλε, φύλαγε και σώσε τον Οθέλλον
εις τ' άρμενά του ας φυσά η δυνατή πνοή σου!
Αξιώσέ τον εις αυτόν ν' αράξη τον λιμένα,
της Δυσδαιμόνας την γλυκειάν αγκάλην ν' απολαύση,
εις το σβυσμένον θάρρος μας νέαν φωτιάν να δώση,
κι' όλον της Κύπρου το νησί να το παρηγορήση!

**(Εισέρχονται η ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ, η ΑΙΜΙΛΙΑ,
ο ΙΑΓΟΣ, ο ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ και συνοδεία.)**

ΚΑΣΙΟΣ

Ιδού, κατέβη 'ς την ξηράν ο θησαυρός του πλοίου!
Της Κύπρου άνδρες, πέσατε 'ς τα γόνατα εμπρός της.
Κυρία, καλώς ώρισες. Η χάρις του Υψίστου
εμπρός, οπίσ' , από παντού να σε περικυκλώνη!

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Ευχαριστώ σε, Κάσιε γενναίε. Του ανδρός μου
τι νέα έχεις να μου 'πής;

ΚΑΣΙΟΣ

Δεν έφθασεν ακόμη,
αλλά τον άφησα καλά, κ' ελπίζω δεν θ' αργήση.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Φοβούμαι όμως... Διατί δεν ήλθετε συγχρόνως;

ΚΑΣΙΟΣ

Η Θάλασσα κι' ο Ουρανός επιάσθησαν εις μάχην
κ' εχώρισαν τον δρόμον μας 'ς το πέλαγος... Ακούεις;
Ένα πανί!

(Φωναί έξωθεν)

Ένα πανί! Ένα πανί!

Β'. ΚΥΠΡΙΟΣ

Ές το Κάστρον
το χαιρετούν με κανονιαίς. Και τώρα φίλος είναι.

ΚΑΣΙΟΣ

Ιδέ τι τρέχει.

(Εξέρχεται ο Κύπριος.)

(Προς τον Ιάγον.)

Είσαι συ; Καλώς μας ήλθες, Ιάγο.

(Προς την Αιμιλίαν.)

Κυρά μου, καλώς ώρισες.

(Την φιλεί.)

Μη σε πειράζει, Ιάγο, αν ξεθαρρεύωμαι πολύ. Οι τρόποι μου το έχουν να ήμαι μάλλον τολμηρός εις την φιλοφροσύνην.

ΙΑΓΟΣ

Αν τόσον σου εχάριζε κ' εσένα με τα χείλη,
όσον η γλώσσα της συχνά 'ς εμένα χαριτόνει,
θα σου εφάινετο πολύ.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Καλέ, φωνήν δεν έχει.

ΙΑΓΟΣ

Ω! έχει, μα την πίστιν μου, και με το παρεπάνω!
Εγώ το' ξεύρω πώς λαλεί όταν μου έρχετ' ύπνος.
Εμπρός 'ς την ευγενείαν σου την γλώσσαν, εννοείται,
την συμμαζεύει 'ς την καρδιάν, και μέσα της γρυνιάζει.

ΑΙΜΙΛΙΑ

Αυτά να λέγης αφορμήν δεν έχεις.

ΙΑΓΟΣ

Έλα, έλα·
σεις όλαις εικονίσματα είσθ' έξω απ' το σπίτι,
πλην μέσα αγριόγατοι, κ' η γλώσσα σας καμπάνα·
όταν πειράζετ' άγιοι, διαβόλοι αν σας πειράζουν,
και ακαμάτραις 'ς την δουλειάν, δουλεύτραις 'ς το κρεββάτι.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Ω! Εντροπή, κακόγλωσσε.

ΙΑΓΟΣ

Αν σε γελώ τουρκεύω!
'ς τον ύπνον σας δουλεύετε, και παίζετε 'ς τον ξύπνον.

ΑΙΜΙΛΙΑ

Δεν σ' έβαλα εγκώμιον να γράψης.

ΙΑΓΟΣ

Μη με βάλης.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Τι θάγραφες, εγκώμιον αν είχες να μου κάμης;

ΙΑΓΟΣ

Παρακαλώ, Κυρία μου, μη μου ζητής επαίνους,
και δεν αξίζω τίποτε εάν δεν ψεγαδιάζω.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Εμπρός. Δοκίμασε. – Κανείς επήγε 'ς τον λιμένα;

ΙΑΓΟΣ

Επήγε· ναι, Κυρία μου.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Διάθεσιν δεν έχω·
τον εαυτόν μου απατώ την εύθυμην αν κάμω.
Ας ήναι. – Λέγε μας λοιπόν· πώς θα μ' εγκωμιάσης;

ΙΑΓΟΣ

Κοντεύω. Αλλ' η έμπνευσις 'βγαίνει απ' το καύκαλόν μου,
καθώς εβγαίνει ο ιξός απ' την προβιάν που πιάση·
μου ξεκολνά και τα μυαλά και κάθε τι. Εν τούτοις
η Μούσα μου κοιλοπονά. Να το ξεγέννημά της;
Η κατάσπρη και γνωστική έχει ευμορφιάν και γνώσιν·
το ένα είναι χρήσιμον το άλλο κάμνει χρήσιν.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Καλόν εγκώμιον αυτό. Κ' η γνωστική και μαύρη;

ΙΑΓΟΣ

Αν ήναι μαύρη κ' έχη νουν, κ' εκείνη δίχως άλλο
θα εύρη την μαυρίλαν της με άσπρον να ταιριάξη.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Κακά τα πηγαίνομεν.

ΑΙΜΙΛΙΑ

Και η κουτή και ωραία;

ΙΑΓΟΣ

Ποτέ κουτή δεν ημπορεί να ήναι η ωραία,
αφού κ' η κουταμάδα της θα φέρη κληρονόμον.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Αυτά είναι παραδοξολογίαις να ταις ακούουν οι
βλάκες εις το καπηλειόν και να γελούν. Και τι κακορρίζικον
εγκώμιον έχεις να ειπής δι' εκείνην, η οποία είναι
και κουτή και άσχημη;

ΙΑΓΟΣ

Κουτή γυναίκα κι' άσχημη δεν έχει, που δεν κάμνει
τα ίδια τα καμώματα με ξυπνηταίς κι' ωραιαίς.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Ω, τι χονδρή αμάθεια! Το καλλίτερόν σου εγκώμιον
είναι διά την χειροτέραν γυναίκα! Και τι θα έλεγες δι'
εκείνην, η οποία πραγματικώς αξίζει, και δεν έχει να
φοβηθή ούτε την κακογλωσσιάν;

ΙΑΓΟΣ

Εκείνη που είν' εύμορφη και όμως δεν το 'ξεύρει,
που έχει γλώσσαν και φωνήν και όμως δεν φωνάζει,
που δεν της λείπουν χρήματα αλλά δεν τα σκορπίζει,
που λέγ' είν' εις το χέρι μου και όμως δεν το κάμνει,
που αν και την επείραξαν δεν τιμωρεί, κι' αφίνει
να φύγ' η δυσαρέσκεια και τ' άδικον να μείνη,
που έχει γνώσιν, και τον νουν δεν έχασε ν' αλλάξει
διά ουράν του σολομού κεφάλι της μουρούνας,¹²
που της περνούν συλλογισμοί πλην 'ξεύρει να τους
[κρύπτη,
που αν κανείς την κυνηγά το νοιώθει, πλην δεν στρέφει,
τέτοια γυναίκα, αν ποτέ υπήρξε τέτοια, πρέπει...

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Να κάμη τι;

ΙΑΓΟΣ

'ς τους παλαβούς να δίδη το βυζί της,
και να πωλή 'ς το καπηλειόν κρασί με το ποτήρι.¹³

¹² Η ουρά του σολομού είχε πολλήν παρά τοις γαστριμάργοις υπόληψιν. Κατά τον Pope, η σημασία του αρχαίου τούτου Αγγλικού ρητού είναι, ότι ο φρόνιμος προκρίνει πρωτοκαθεδρίαν εν ταπεινώ κοινωνικώ κύκλω, ή την δευτέραν θέσιν εν υψηλοτέρα περιωπή.

¹³ Ιδού τι περί του διαλόγου τούτου λέγει ο Ιταλός μεταφραστής M. Leoni. «Μολονότι η καταφορά αύτη του Ιάγου κατά του ωραίου φύλου φαίνεται κατά πρώτην έποψιν απρεπής και άκαιρος, ανάγκη όμως να ομολογήσωμεν, ότι διαφαίνεται καθ' όλον τον διάλογον τούτον πολλή τέχνη δραματική. Εν πρώτοις, αντί να θέση εις το στόμα της Δυσδαιμόνας κοινάς εκφράσεις θλίψεως και οδυρμούς επί της κινδύνους του θαλασσοπορούντος Οθέλλου, παριστά αυτήν ο ποιητής ως προσπαθούσαν να διασκεδάση την ανησυχίαν και την ανυπομονησίαν και να υποκρύψη την αδημονίαν αυτής. Και ερωτά ούτω τον Ιάγον τι περί γυναικών φρονεί. Ο δε Ιάγος αποκρίνεται μετά παρρησίας δήθεν και ειλικρινείας, επί σκοπώ να εξαπατήσει την Δυσδαιμόναν και τον Κάσιον ως προς το ύπουλον του δολίου αυτού χαρακτήρος. Προσλαμβάνει λοιπόν ύφος στρατιωτικόν δήθεν και εκφράζεται μετά πάσης αυθαδείας, ωσει μη δυνάμενος να υποκριθή λέγων άλλα ή όσα ενδομύχως σκέπτεται. Οι πρώτοι κατά της Αιμιλίας υπαινιγμοί είναι προοίμιον των γενικωτέρων κατά του ωραίου φύλου προσβλητικών αυτού εκφράσεων. Φαίνεται ωσει αποστρεφόμενος παν ό,τι επαινετικόν, και προκειμένου περί εκφράσεως της ίδιας αυτού γνώμης αρνείται ευθύς εξ υπαρχής πάσαν αρετήν εις τας γυναίκας. Ούτω δε και ο Κάσιος αυτός εξαπατάται ως προς τον χαρακτήρα του Ιάγου. Η δε Δυσδαιμόνα, όσω ενάρτετος και αν υποτεθή, είναι όμως γυνή. Καίτοι ανήσυχος ως εκ της μη αφίξεως του συζύγου αυτής, δεν δύναται να περιστείλη την φυσικήν αυτής επιθυμίαν του ν' ακούση την περιγραφήν αυτής, έστω και εκ χειλέων τοιούτων γενομένην, επί τη ελπίδι, ότι θ' ακούση ίσως εαυτήν υπερυψουμένην. Αλλ' εξαπατηθείσα δεν απελπίζεται, και επιμένει ζητούσα τουλάχιστον εγκώμιόν τι υπέρ της αρετής. Και παρεκτός δε τούτων πάντων, δεν είναι ουδαμώς άτεχνος η αναβολή της επί της σκηνης παρουσιάσεως του Οθέλλου. Ούτως η προσδοκία της εμφανίσεως αυτού υπεκκαίεται, δίδεται δε μεγαλειότερα εις την άφιξιν αυτού επισημότης.» Ταύτα μεν ο Ιταλός. Ως προς δε το κυνικόν του Ιάγου συμπέρασμα (to suckle fools and chronicle small beer), αγνώω κατά πόσον πολλοί των Σαικσπειριστών θα παραδεχθώσι την παράφρασί μου.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Ω, τι μισερόν και ανούσιον συμπέρασμα! Μη τον ακούης, Αιμιλία, και ας ήναι και άνδρας σου. Τι λέγεις Κάσιε; Δεν είναι αδιάντροπα τα γνωμικά του;

ΚΑΣΙΟΣ

Τα λέγει ξάστερα, Κυρία μου· είναι καλλίτερος διά στρατιώτης παρά διά λογιώτατος.

(Συνομιλεί μετά της Δυσδαιμόνας)

ΙΑΓΟΣ

Την παίρνει από το χέρι... Μάλιστα! Λέγε τα σιγαλά. Με αυτήν την μικρήν αραχνιάν θα πιάσω εγώ μίαν μυίγαν μεγάλην μεγάλην, οπού την λέγουν Κάσιον! – Βέβαια, χαμογέλα, θα σε μαγκώσω με ταις νοστιμάδαις σου. – Τω όντι! Ωραία τα λέγεις! Αν με αυτά σου τα τσακίσματα σε κάμω να χάσης τον βαθμόν σου, καλά θα ήτο να μην είχες φιλήσει τόσαις φοραίς τα τρία σου δάκτυλα, καθώς ετοιμάζεσαι να ξανακάμης διά να μας δείξης την χάριν σου... Περίφημα! ωραίος ασπασμός! Χαριέστατος χαιρετισμός! Ωραία, μα την αλήθειαν!.. Τι; πάλιν τα δάκτυλα εις τα χείλη; Καλλίτερα δι' εσένα να ήσαν τόσα μασούρια γλυστηριού τα δάκτυλά σου...

(Σάλπιγγες έξωθεν)

Ο Μαύρος! Γνωρίζω την σάλπιγγά του.

ΚΑΣΙΟΣ

Αλήθεια!

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Να τον προϋπαντήσωμεν, να τον δεχθώμεν!

ΚΑΣΙΟΣ

Ιδού! έρχεται.

(Εισέρχεται ο ΟΘΕΛΛΟΣ μετά της συνοδείας του)

ΟΘΕΛΛΟΣ

Ωραία ηρώνα μου!

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Αγαπητέ Οθέλλε!

ΟΘΕΛΛΟΣ

Μεγάλος είν' ο θαυμασμός, μεγάλη κ' η χαρά μου
εδώ να σ' εύρω προ εμού φθασμένην, ω ψυχή μου!
Αν κάθ' ανεμοστρόβιλος τέτοιαν γαλήνην φέρνη,
μην παύης τότε να φυσάς αέρα, έως ότου
απ' τον βαθύν τον ύπνον του τον Χάρον να 'ξυπνήσης
κι' ας κουρασθή το σκάφος μου ν' αναιβοκαταιβαίνη
εις του πελάγους τα βουνά, κι' από την κορυφήν των,
ωσάν τον Όλυμπον 'ψηλά, να πέφτη – 'σαν να πέφτη
'ς τον Άδην απ' τον Ουρανόν! Αν ήτο ν' αποθάνω,
απέθνησκα μετά χαράς αυτήν την ώρα! Τόσον
είν' η ψυχή μου ήσυχη κι' αναπαυμένη τώρα,
ώστε φοβούμαι μη ποτέ η άγνωστή μου Μοίρα
τόσην χαράν και ηδονήν δεν μου ξαναχαρίση!

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

Να δώση πάντα ο Θεός ν' αυξάνουν με τα χρόνια
κ' οι έρωτές μας κ' η χαρά!

ΟΘΕΛΛΟΣ

Αμήν, αγαπητή μου!
Δεν έχω λόγια να ειπώ την ευχαρίστησίν μου!
Είν' η χαρά τόσον πολλή, που πνίγει τον λαμόν μου.
Κι' αυτό, κι' αυτό...

(Την ασπάζεται επανειλημμένως)

Ω! πάντοτε αυτήν την αρμονίαν να κάμνουν αι καρδίαι μας!

ΙΑΓΟΣ (καθ' εαυτόν)

Καλά τα 'πάτε τώρα· όμως αυτήν την μουσικήν εγώ θα την
χαλάσω, ή να μην ήμαι άνθρωπος!

ΟΘΕΛΛΟΣ

Πηγαίνωμεν 'ς το Κάστρον.
'Τελείωσεν ο πόλεμος· επνίγησαν οι Τούρκοι. —
Τι γίνονται οι φίλοι μου οι παλαιοί της Κύπρου; —
Εσύ θα γείνης του νησιού η χαδευμένη τώρα.
'Έχω πολλούς, που μ' αγαπούν εδώ, γλυκό μου μέλι.
Απ' την χαράν μωρολογώ και λέγω αλλ' αντ' άλλων.
Παρακαλώ σε, Ιάγο μου, καταίβα 'ς τον λιμένα,
ξεφόρτωσε τα πράγματα, και φέρε μου 'ς το Κάστρον
τον πλοίαρχον· πάσα τιμή και έπαινος του πρέπει·
είν' άξιος θαλασσινός. — Ω Δυσδαιμόνα, έλα·
και πάλιν καλώς ώρισες, αγάπη μου, 'ς την Κύπρον.

(Εξέρχονται ο ΟΘΕΛΛΟΣ, η ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ και αι συνοδείαι των)

ΙΑΓΟΣ

Έλα να μ' ενταμώσης αμέσως κάτω εις τον λιμένα.
Έλα εδώ. Αν ήσαι παλλικάρι – (αφού το λέγει ο λόγος
ότι, όταν κανείς ερωτευθή γίνεται καλλίτερος από
ό,τι είναι το φυσικόν του ¹⁴), άκουσέ με. Απόψε ο
υπασπιστής φρουρεί εις την αυλήν του Κάστρου. Πρώτα
και αρχή όμως πρέπει να σου ειπώ το εξής: η Δυσδαιμόνα
είναι ερωτευμένη μαζί του.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Μαζή του! Εκείνη; Αδύνατον!

ΙΑΓΟΣ

Βάλε το δάκτυλόν σου εις τα χείλη και άκουε να μάθης. Ενθυμήσου πόσον ορμητικά ερωτεύθηκεν απ' αρχής, μόνον και μόνον από τα καυχήματα και τα παραμύθια οπού της έλεγεν ο Μαύρος. Και θέλεις να εξακολουθή ακόμη να τον αγαπά διά τα φλυαρήματά του; Αν έχης άσπρου γνώσιν δεν θα το πιστεύσης αυτό. Το 'μάτι της θέλει να χορτάση. Και τι ευχαρίστησιν θα έχη να βλέπη εμπρός της τον Διάβολον; Αφού το αίμα κορεσθή και ησυχάση, πρέπει να ελκυσθή από τίποτε θέλητρον διά να ξανανάψη και να του ανοίξη πάλιν η όρεξις· πρέπει να εύρη κάποιαν συμπάθειαν εις την ευμορφίαν, εις τους τρόπους, εις την ηλικίαν. Αλλά ο Μαύρος τίποτε από αυτά δεν έχει. Αφού λοιπόν του λείπουν όλα τα συστατικά διά να ευχαριστήση την τρυφερότητά της, είναι φυσικόν να της έλθη αναγούλα, να τον σιχαθή και να τον μισήση τον Μαύρον. Η φύσις θα την δασκαλεύση και θα την σπρώξη να κάμη νέαν εκλογήν. Λοιπόν, Κύριέ μου, αν τα παραδέχεται αυτά, – και είναι όλα σωστά και αναμάρτητα, – ποίος άλλος θαρρείς ότι θα ωφεληθή από την περίστασιν, παρά ο Κάσιος; ο ευλύγιστος αυτός κατεργάρης, ο οποίος καμόνεται τον ευγενικόν και τον φρόνιμον, μόνον και μόνον διά να καταφέρει καλλίτερα τον ασελή και μυστικόν σκοπόν του; – Κανείς άλλος, κανείς! Αυτός μόνον, ο επιτήδειος κατεργάρης, οπού ηξεύρει πώς να ωφεληθή από την ευκαιρίαν, και έχη την τέχνην να προσποιήται κάθε αρετήν, αν και αρετήν δεν έχη. Διάβολο-κατεργάρης! Και εκτός τούτου είναι και εύμορφος ο κατεργάρης,

¹⁴ Την αυτήν ιδέαν εκφράζει και ο Κορνάρος εν τω Ερωτοκρίτω. Γροικήσετε του Έρωτος θαυμάσματα που κάνει, εισέ θανάτους εκατόν τους αγαπούν τους βάνει... Κάνει τον ακριβό 'φθιγνό, τον άσχημο ερωτάρη, και κάνει τον ανήμπορον άνδρα και παλλικάρι, τον φοβιτσιάρην άφοβον, πρόθυμον τον οκνιάρη, κάνει και τον ακάτεχον να ξεύρη κάθε χάρη.

είναι νέος και σου έχει όλα τα συστατικά οπού αρέσουν τα ανόητα και κλούβια κεφάλια. Πανούκλα να τον εύρη τον κατεργάρην! Τον ηύρεν όμως προτήτερα η ευγενεία της.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Δεν το πιστεύω απ' αυτήν· είναι τόσον καθώς πρέπει νέα.

ΙΑΓΟΣ

Κολοκύθια καθώς πρέπει! Το κρασί οπού πίνει είναι καμωμένον από σταφύλι. Αν ήτο τόσον καθώς πρέπει δεν θα έκαμνε την αγάπην με τον Μαύρον. Καθώς πρέπει, λέγει! Δεν την είδες πώς έπαιζε με το χέρι του Κασίου; Την παρετήρησες;

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Την είδα· και τι μ' αυτό; Ήτον απλή ευγένεια.

ΙΑΓΟΣ

Αν δεν ήτο λαγνεία, να μου κόπτης το χέρι. Ήτον ο κρυφός πρόλογος, η αρχή των αισχρών στοχασμών και της ασελγείας. Τα στόματά των εσίμωσαν τόσον, ώστε ανεκατώθησαν αι αναπνοαί των. Σιχαμένοι στοχασμοί, Ροδερίκε! Όταν αυτά τα ξεθαρρεύματα ανοίξουν μίαν φοράν τον δρόμον, δεν αργεί να έλθη και η κυρία υπόθεσις, το συσσωματωμένον συμπέρασμα. Πιστ! Αλλά κάμε ό,τι σου λέγω εγώ· εγώ οπού σ' έφερα εδώ από την Βενετίαν. Απόψε να έλθης εις την φρουράν το σύνθημά σου το δίδω εγώ· ο Κάσιος δεν σε γνωρίζει· εγώ θα ήμαι κοντά σου· κύτταξε να εύρης αφορμήν να τον θυμώσης· είτε φώναζε δυνατά, είτε απείθησε εις την διαταγήν του, είτε όπως η περίστασις το φέρει.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Καλά.

ΙΑΓΟΣ

Ο Κάσιος είναι αφύσ και οξύθυμος. Ίσως σε κτυπήσει. Κτύταξε να τον θυμώσει, ώστε να σε κτυπήσει. Από το κτύπημα τούτο εγώ θα κάμω να σηκωθεί η Κύπρος εις το ποδάρι, και να μην έχη ησυχίαν ενόσω δεν τον πετάξουν απ' εδώ τον Κάσιον. Και τότε θα σου εύρω τρόπον να συντομεύσης τον δρόμον του πόθου σου, φθάνει να έβγη από την μέσην το εμπόδιον αυτό.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

θα κάμω καθώς μου λέγεις, αν μου το φέρης βολικά.

ΙΑΓΟΣ

Σου το υπόσχομαι. Έλα εις ολίγον να μ' εύρης εις το Κάστρον. Τώρα πηγαίνω να ξεφορτώσω τα πράγματά του. Ώρα καλή.

ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ

Έχε υγείαν.

(Απέρχεται)

ΙΑΓΟΣ

Ο Κάσιος την αγαπά· αυτό δεν τ' αμφιβάλλω.
Ότι κι' αυτή τον αγαπά, απίθανον δεν μοιάζει.

Ο Μαύρος, – πρέπει να το 'πώ και αν δεν τον χωνεύω, —
είν' άνθρωπος ειλικρινής, κ' ευαίσθητος, και ίσιος,
κι' άνδρα πιστόν και ακριβόν η Δυσδαιμόνα έχει.
Αλλά κ' εγώ την αγαπώ· κ' εγώ, μα την αλήθειαν!
Όχι με πόθον σαρκικόν μονάχα· (μολονότι
δεν είμαι αναμάρτητος και απ' αυτό το κρίμα·)
αλλά διά να κορεσθή και η εκδίκησίς μου.
Διότι φόβος μου περνά ότι ο λάγνος Μαύρος
εις το θρονί μου 'κάθησε· κ' εκείν' η υποψία
μου τρώγει τα εντόσθια και μου τα φαρμακεύει,
και ησυχίαν 'ς την ψυχήν ποτέ μου δεν θα έχω,
πριν ίσα κ' ίσα γίνωμεν γυναίκα με γυναίκα!
Ή, αν δεν γίνεται αυτό, τουλάχιστον να χάσω
μιαν ζήλειαν τόσον δυνατήν εις την ψυχήν του Μαύρου,
που ιατρικόν να μη χωρή! Διά να επιτύχω,
(εάν αυτός, οπού τραβώ 'σαν σκύλον 'ς το κυνήγι
όπου του δείξω μυρισθή και τρέξη όσον θέλω),¹⁵
πρέπει τον Κάσιον καλά 'ς το χέρι να τονβάλω,
και να τον κάμω μισητόν 'ς τα 'μάτια του Οθέλλου.
Διότι και ο Κάσιος τον νυκτικόν μου σκούφον
φοβούμαι τον εφόρεσε. Κ' ενώ θα καταστρέφω
μ' αυτά του Μαύρου και ζωήν, και νουν, και ησυχίαν,
και τον τρελλαίνω εξ ενός, εξ άλλου θα τον έχω
να μ' αγαπά, να με τιμά και να με ανταμείβη.
Τα έχω μέσα εις τον νουν, αλλά συγκεχυμένα.
Η πονηριά τα μούτρα της δεν θα τα ξεσκεπάση,
παρ' όταν έλθη 'ς την στιγμήν το πράγμα να ξεσπάση.

(Εξέρχεται)

¹⁵ If this poor trash of Venice whom I trash κ.τ.λ. Την σημασίαν των κυνηγετικών τούτων όρων ο αναγνώστης δύναται να ίδη εις τας σημειώσεις των Αγγλικών εκδόσεων. Και ενταύθα, ως και εις έτερα τινα τοιαύτα χωρία επροσπάθησα μόνον να διατηρήσω, το κατά δύναμιν, την εικόνα του Άγγλου ποιητού, καίτοι μη ευρίσκων όρους ακριβώς αντιστοιχούντας προς τους του κεμένου.

ΣΚΗΝΗ Β'

Πλατεία εν Κύπρω

**(Εισέρχεται Κήρυξ αναγινώστων προκήρυξιν,
ακολουθούμενος δε υπό του πλήθους.)**

ΚΗΡΥΞ

Ο ευγενής και γενναίος στρατηγός μας Οθέλλος θέλει και ορίζει να δείξει ο καθένας την χαράν του, διά την καλήν είδησιν, ότι εχάθηκε ο στόλος των Τούρκων. Χορεύσετε, ανάψατε φωτιαίς, χαρήτε και ξεφαντώσετε, ο καθένας κατά την προαίρεσίν του. Διότι εκτός της καλής αυτής ειδήσεως, ο στρατηγός εορτάζει και τους γάμους του σήμερα. Είναι θέλημα του στρατηγού να κηρύξω αυτά. Τα μαγειρεία του κάστρου είναι ανοικτά, και όποιος αγαπά ας ορίση να φάγη και να πιη από τώρα πέντε η ώρα, έως να σημάνη η καμπάνα τας ένδεκα. Ζήτω η Κύπρος και ο στρατηγός Οθέλλος! Πολλά τα έτη του!

(Απέρχονται πάντες.)

ΣΚΗΝΗ Γ'

Αυλή εν τω φρουρίω

(Εισέρχονται ο ΟΘΕΛΛΟΣ και η
ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ μετά συνοδείας, και ο ΚΑΣΙΟΣ)

ΟΘΕΛΛΟΣ

Έχε τον νουν σου 'ς την φρουράν απόψε, Κάσιέ μου,
και πρόσεχε να μείνωμεν έως εκεί που πρέπει·
να μη το παρακάμωμεν εις το ξεφάντωμά μας.

ΚΑΣΙΟΣ

Τον Ιάγον τον ωδήγησα τι χρεωστεί να κάμη·
αλλά και με τα 'μάτια μου ο ίδιος θα προσέχω.

ΟΘΕΛΛΟΣ

Ο Ιάγος είναι άξιος. Μιχάλη, καλήν νύκτα,
και αύριον πρωί πρωί να σου 'μιλήσω έχω. —
Έλα, γυναίκα μου γλυκειά. Εκείνος π' αγοράση,
της αγοράς του τον καρπόν τον χαίρεται κατόπιν,
κ' είναι ανοικτοί λογαριασμοί ακόμη μεταξύ μας. —

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.